

Evropski narodi žoga v borbi med Nemčijo, Anglijo

**KAJ BO Z GLADNIMI MILIJONI LJUDI
PRIHODNJO ZIMO? — HERBERT HOOVER ZA
SPORAZUM Z NEMCIJO IN ANGLIJO V
PRID DOVOZA ŽIVIL. — OBUP V FRANCIJI**

Pisma, ki prihajajo iz Belgije, Francije, Norveške, Nizozemske in enako iz Jugoslavije, pripovedujejo o gladi, ki grozi Evropi in ga milijone ljudi že zdaj vedno bolj čuti.

Vsa poročila, ki jih dobimo iz slovenskih in hrvaških krajev, pripovedujejo, kako že zdaj primanjkuje živil, letina pa slabo obeta. Vrh tega se izvažajo mnogo hrane v Nemčijo in Italijo, pa so zaloge pošle.

oboroženi sili ne more ustaviti dovoza potrebščin?

Bivši ameriški predsednik Herbert Hoover se je tudi oglašil. In ameriški poslanik, ki je bil dodeljen za zastopnika pri belgijski vladi. Pomanjkanje je že sedaj tolikšno, da sta oba poročila ameriški vladi posredovati med Nemčijo in Anglijo v prid pomožne akcije gladnemu prebivalstvu.

Posledica blokade

Po nemški zasedbi dežel ob Atlantiku in Franciji je Anglija preprečila dovoz tudi v nje, Nemčija pa je pograbila njihove zaloge živil za svojo armado in svoje ljudstvo. Vrh tega je prišla tudi vsa industrija v okupiranih deželah iz reda, da delavci, tudi če bi bilo v trgovinah dovolj živil, nimajo denarja, da si jih bi kupili. Založeni pa so z markami nemški vojak, katerim mora biti vse na prodaj, dasi nemške marke v prosti trgovini ne pomenijo nikake resnične valutne vrednote.

Ameriški konzularni in poslaški uradniki v okupiranih krajih, zastopniki Rdečega križa in ministri nove francoske, belgijske in drugih od Hitlerja protektiranih vlad obupno opozarjajo javnost na grozo, ki jo preti prinesli njihovim deželam glad. Ne bo ne živili, ne kuriva. In čeprav se bi tu in tam dogodilo, da ga bo vsaj toliko kot ga krušne karte dovoljujejo, kaj ti pomaga, če nimaš belice v žepu! V Berlinu hočejo, da naj se zgane Amerika. Ima živil toliko, da jih prodati ne more. Naj jih podari Rdečemu križu za evropski relief, svetuje Berlin.

Anglija proti

S tem priporočilom soglašajo marsikak ameriški zastopnik v Evropi. Smilijo se jim Belgijski. Stotisoče jih je bežalo s svojih kmetij to poletje pred vojno. Njihovi pridelki so uničeni. Denarja nimajo. Dela ni. Nemci pa se za problem prehrane ne brigajo, nego pravijo: "Angleži in Američani so vaši prijatelji. Obrnite se nanje."

V Franciji je en član vlade dejal, da je angleška blokada zločin, češ, nemška armada ima vsega zadosti, edino civilno prebivalstvo je res prizadeto. Torej čemu se maščevati nad njim ako Anglija nemški

Beg angleških otrok pred smrtno nevarnostjo

Nemčija ima tisoče letal več kakor Anglija. Vrh tega je Nemčija z osvojitvijo Nizozemske, Danske, Norveške, Belgije in francoskih luk prišla do praga Anglije. Njena letala se dvignejo iz omenjenih dežel in so čez ure ali dve nad Anglijo, kjer sipljejo razdejane in smrt. Anglija je gostu obljuda dožela, pa se vsled tega trudi, da pošlje vsaj otroke na varne kraje. Mnogo jih je poslala v Kanado in več tisoč tudi v Zed. države. Na gornji sliki je skupina angleških otrok, ki jih je vzela v oskrbo neka bogata ameriška družina.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Narodna obramba je imenitno geslo posebno protijunijam. Namreč med takimi delodajalci, ki se skušajo okoristiti kolikor največ mogoče s patriotičnimi gesli na škodo delavcev. Temu bi sed alo odpomoči najbolj, ako bi se voditelji CIO in AFL zedinili zo skupni nastop v vsaj tako vitalnih zadevah.

V Rusiji se mudi delati, da je bilo delavcem oznanjeno, da bo vsakdo prosekutiran, ki ostane s šinta brez tehtnega vzroka. Taka določba je veljala že prej. Razlika je, da sta prej zagovor delavca poslušala poleg sodnika tudi dva porotnika. Sedaj sta odpravljena in sodnik sam odločuje o krivdi ali nekrivdi.

Wiellkie grozi demokratom s persekucijami, če bodo preveč prispevali v svoj kampanjski sklad. Priznava pa, da jim more škoditi le, če bo izvoljen za predsednika. Zes s to pretrejo je Rooseveltovemu kampanjskemu skladu veliko škodilo, a Roosevelt še bolj Wiellkijevemu. Sploh se vrši borba med demokrati in republikanci za malenkosti, ker kake načelne razlike med njimi ni, tudi če je bil nekaj z kačjo ob belem dnevu.

Anglija obljubuje odrešitev Poljakom izpod Hitlerjevoga jarma. Minister splošne blaginje Hugh Dalton je dne 7. avgusta v Londonu Poljakom zagotovil, da je dan njihove rešitve blizu. Težko, da je v pravem. Kajti Molotov je Hitlerja v govoru pred vrhovnim sovjetom zagotovil, da naj se počuti ob ruski meji čisto varnega. Poljaki so kajneda podjarmljeni v smislu pakta, ki sta ga sklenila Hitler in Stalin. Dokler ga ne prelomita, ostane kot je. Anglija sama ne bo najbrže nikdar toliko močna, da bi mogla poraziti poleg Nemcij tudi Rusijo. Naši sanjaški "slovanofili" naj to preudarijo in nehajo blufati.

Avtonomna širvatska ima, od kar se je osvobodila "srbskih žandarjev", mnogo nepriklj. V nji intrigirajo Mussolinijevi in Hitlerjevji agenti, pa tudi ruski. V nekem zagrebškem gledališču so kazali prvič po svetovni vojni ruski film. Mnogi so demonstrirali in vsikljali "Zivela Rusija!" Mačkovi in policaji se s tem niso strinjali in dogodili so se pretupi. Oblast je ruski film ustavila. Druga zanimivost je, da dočim hrvaški komunisti cirilico sovražijo, se je pridno uče, če jim pridejo ruski časopisi v roke. Glavna briga in skrb avtonomne Hrvatske pa je glad, ki se čezdalje bolj širi.

Prebivalstvo Anglije ni imelo svojih noči še nikdar tako pokvarjene kakor sedanje tede. Nihče ne more brezskrbno spati. Stotisoče ljudi prebije noč za nočjo zdaj v enem zdaj v drugem mestu v zakloniščih, v katerih ni nikake priložnosti za odpočitek. Hitler misli, da če bo mogel Angleže s tem načinom dovolj dolgo mučiti, se mu bodo podali in njegova zmaga bo popolna.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

SSPZ predložila nov načrt za združenje s SNPJ ali z JSKJ

MILIJONE ZA VOLILNO KAMPANJO

Demokratska in republikanska stranka druga drugi pretita, da bodo težke persekucije in kazni, ako ena ali druga nabere preveč v kampanjski sklad. "Prevec" pomeni milijone dolarjev preko običajnih milijonov.

Republikanski kandidat pravi, da naj v njegov kampanjski sklad ne prispeva nihče več kakor pet tisoč, ob enem grozi onim državnim uslužbencem, ki bi prispevali kolikor koli demokratski stranki, ker jim to prepoveduje novi zvezni zakon.

Volilne kampanje v tej deželi, kot v vsaki drugi, so neuspešne, ako ni gnotnih sredstev. Kapitalistične jih imajo v izobilju. Prispevajo jih jim delavci bodisi direktno ali pa neposredno. Največ slednje, da ne čutijo, kako pomagajo nasprotnikom svojih koristi.

PREDLOG DOLOČA RAZPUSTITEV PREJŠNJIH IN USTANOVITEV NOVE KORPORACIJE. — GLAVNI ODBOR SNPJ SKLENIL, DA NAJ SE ZDRUŽITEV RAJŠE PRAKTIČNO IZVEDE

SSPZ je imela na svoji letošnji konvenciji v Clevelandu v razpravi načrt, ki sta ga sestavila sporazumno združitvena odseka, oziroma izvršna odbora SNPJ in SSPZ in onega, o katerem se je pogajala z JSKJ.

Proti prikloplitvi

Določal je ustanovitev nove organizacije namesto prejšnjih dveh, ki bi pristali v združenje in ga izvedli. Odbor SSPZ je zastopal stališče, da je le za združenje, nikakor pa ne za pridruženje. V tem smislu je bil odgovor tudi sestavljen. Toda ko je prispel na konvencijo načrt izvršnega odseka SNPJ, je določal po mnenju odbora SSPZ temeljno spremembo, in sicer, da čarter ene organizacije mora ostati in se torej druga tehnično pridruži tisti, katere pravila, čarter in licence ostanejo v veljavi. "To so nam samolastno spremeniili zadnji moment," so poudarjali nasprotniki "prikloplitve". Rekli so, da so za enakopravno združenje, nikakor pa ne za pridruženje. Ker ni bilo na konvenciji nikogar, ki bi mogel popravek izvršnega odseka SNPJ v sporazumni pogodbi prepričevalno pojasniti in navesti vzroke, je bil med delegacijami zlahka ustvarjen sum, da se mu gre le za pridobitev SSPZ k SNPJ, ne pa za združitve.

Za novo pogodbo

Tako je prišlo, da je bil na konvenciji SSPZ sprejet predlog, da se vztraja pri točki za združenje, nikakor pa ne za pridruženje. Kajti slednje bi pomenilo, da bi ena organizacija ostala kot je, pridružena pa utonila v nji. Namesto harmonije pa je nastalo napeto razpoloženje in nikogar ni bilo, ki bi bil mogel delegate uveriti, da se ne gre za priklopitev nego le za praktičnost v združitvenih proceduri. In če bi se rekli, da naj se povabi na konvencijo koga izmed merodajnih odbornikov SNPJ, ki so imeli opravka v pogajanjih za sklenitev pogodbe, pa bi si bržkone prihranili na konvenciji čas in neljubo poznejšo polemiko, ki je nastala po konven-

ciji in v kateri se meša ne samo združitveno vprašanje nego tudi socializem, ustanove JSZ, Proletarca, Enakopravnost itd. Dogodilo se je, da je ta razprava o "bratskem združenju" začela na stranpota golih osebnosti, kakršne bi med odgovornimi ljudmi ne smele imeti mesta.

Določba o razpustu

V glasilu SSPZ z dne 7. avgusta je objavljen novi načrt, ki v točki 2 določa: "Obes tranki (na primer, SSPJ in SNPJ) se zavežeta, da se členu obeh razpuste z dnem uveljavljanja pogodbe ter da ločeni obstoj obeh organizacij preneha z omenjenim dnem."

Dalje ta člen pogodbe določa, da dasta združitvena odbora novi organizaciji ime in ji izvolita odbor za dobo ne več kot enega leta. V tem času pa se skliče prvo redno konvencijo nove organizacije, ki začasnemu odboru nadomesti z rednim. Na prvi konvenciji bi imeli delegatske pravice odborniki obeh organizacij.

Gl. odbor SNPJ je na svoji seji prošli teden sklenil, da je iz praktičnih razlogov, ki so po njegovem mnenju enako koristni za obe organizaciji, ki bi se združili, proti razpustu obeh. Argument je bil, da ako bi se to zgodilo, bi nastalo mnogo komplikacij in v nevarnost bi prišle licence ali dovolitve poslovanja, ki jih je bilo v nekaterih državah zelo težko dobiti.

Načelna izjava

Za načelno izjavo predlaga SSPZ tole besedilo: "Ustanovljena je (namreč nova organizacija) na naprednem temelju, na katerem morajo sloneti vsa njena pravila. Članom je zagotovljena osebna svoboda verskega in političnega prepričanja. Podpira kulturna stremjenja in gibanja za izboljšanje položaja delavstva."

V koliko je ta točka sprejemljiva za JSKJ, bo izrazila njena konvencija septembra t. l. v Waukeganu. Tudi glede razpusta je še vprašanje, če bo pristala v predlog SSPZ.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

KONVENCIJE JSK SE UDELEŽI NAD 140 DELEGATOV

V ponedeljek 9. sept. se prične v Waukeganu 16. redna konvencija Jugoslovanske katoliške jednote, na katero so društva doslej prijavila nad 140 delegatov. Poleg njih se je udeležil 20 članov glavnega odbora.

Med delegati je tudi nekaj članov JSZ in somišljenikov. Ena izmed točk dnevnega reda konvencije bo predlog za združenje s SSPZ.

Socialistični shodi niso oglašani

Soc. stranka prireja kampanjske shode. Omenjeni so v lokalnih časopisih na kratko, ali pa sploh ne. Tisti, ki so pripravljivi pomagati, so prošeni, da v vsakem takem slučaju pomagajo v oglašanju in drugače kolikor največ mogoče.

Nemci bodo imeli dovolj hrane

Nemški časopisi so nedavno po navodilu svoje vlade zagotovili ljudstvu, da kar se Nemčije same tiče, ne bo v nji nikakega pomanjkanja. Glad bo le v deželah, ki so bile "demokratske", zato jim naj pomagajo one države, ki so "krive njihove nesreče".

LJUDSTVO JUGOSLAVIJE TIRANO V FAŠIZEM

Jugoslavija je vsled vojne v krizi, čeprav ni direktno zapletena v nji. Toda prizadeta je gospodarsko in njenemu ljudstvu preti glad.

Vsi, ki so se nadejali protekcije Francije in Anglije, so se morali s političnih uradov in iz uredništev umakniti in v ospredu so pristali osišča Rim-Berlin. Pot v Moskvo je bila dobra poteza, toda Molotov je bil v svojem govoru prilično določen, da se naj tisti, ki se zanašajo na Rusijo, ne udajajo iluzijam. Kajti Nemčija naj ima zavest, da je na svoji vzhodni meji varna.

Fašisti v Rimu so proti Jugoslaviji na glas godrnjali in časopisje v Nemčiji je kakor na ukaz zarentočilo proti zatiranju nemške narodne manjšine.

V Beogradu so videli, da je za enkrat v Evropi na površju osišča, ki lahko ustrahuje celo še pred nekaj tedni mogočeno Francijo. Turčija se je ohladila za zvezo z Anglijo, Egipt se kuja, Rumunija se je podalotorej kaj ji storiti drugega kakor ljubitkati se s fašizmom?

Dr. Korošec je postal naučni minister, dasi se je moral pri zadnjih volitvah v parlament vsled ljudskega pritiska umakniti in mu je dal režim v nadomestilo častno toda brezpomembno službo predsednika cenata.

In ta dr. Korošec je bil med prvimi, ki je zagotovil osišču prijateljstvo v še večji meri nego ga je bilo deležno doslej.

"Ze v času sankcij (ki jih je proti Italiji proglasila liga na-

rodov, smo v Jugoslaviji izkazali razumevanje za italijanske težnje." S tem je poudaril, da je Jugoslavija v sankcije sicer pristala, toda le toliko, da se ni zamerila ostalim članicam lige. V resnici je Italijo zalagala kakor poprej. (Isto so vršile tudi nekatere druge dežele, med njimi Rusija, ki jo je zalagala z gasolinom tudi v času sankcij.)

Dalje je dr. Korošec v istem intervjuju, ki je bil naslovljen na javno mnenje Italije, dejal, da so bile simpatije Jugoslavije v času španske civilne vojne popolnoma na strani nemške in italijanske intervencije. Pohvalil je Mussolinijeve uspehe v gospodarstvu, ki so prinesli "veličino Italiji". Pod Koroščevim vodstvom so bile nedavno zatrite prostozidarske lože in

skupno z Dragišem Cvetkovičem sta oznanila, da velja vladna podpora v bodoče Jugorasu še bolj nego doslej. Jugoras je režimska "delavska" organizacija pod vodstvom ministrov, ki se je polastila delavskih zbornic s pomočjo žandarjev in vladne cenzure.

V tej številki je zapisnik zadnje seje eksekutive, v kateri je med drugim pismo iz starega kraja in sporočilo sodrugov, ki se ga čita med vsticami, da jim gre vsled sedanjih razmer (zmaganja Nemčije in Italije) čezdalje slabše.

In še nekaj. Dr. Korošec je v omenjenem intervjuju izjavil, da se bo uvedlo v Jugoslaviji v svrhu negovanja prijateljstva do Italije v vseh solah obvezen pouk italijanskega jezika.

Priredbe naših organizacij

STRABANE, PA. — Piknik kluba št. 118 JSZ v nedeljo 18. avgusta na Drenikovih prostorih. Vse organizacije, pridružene konferenci JSZ in Prosvetni matiči v znanstveni Pa. vabljene na sodelovanje v agitaciji za čim večji poset te prireditve. Gre v skupno korist.

CLEVELAND, O. — Izlet članstva soc. pevskega zbora Zarje in prijateljev v nedeljo 18. avgusta.

CHICAGO. — Izlet članstva kluba št. 1 JSZ in prijateljev na "kranjski hriček" v Willow Springsu v nedeljo 25. avgusta.

Kritiki in kritike

V dobi, kakor je današnja, se smatra vsakdo poklicanega kritizirati, pa naj bo, da graja vlade tam čez, našo, liste, ki jih čita, ljudi, s katerimi občuje, organizacije, v katerih je član in tako vse brez koca in kraja.

V totalitarnih deželah velja pravilo, da si ljudje z gnavljenjem uničujejo sposobnost za delo in vsled tega jim je kritiziranje prepovedano.

To je slabo, četudi momentalno izgleda, da so diktatorji uspeli zato, ker se morajo vsi ljudje v vsakem slučaju ravnati po poveljih, proti katerim ni nikake instance in ugovori strogo prepovedani.

Med nami je drugače. Vsakdo lahko kritizira kolikor se mu zljubi. To je pravilno, posebno če kritiziramo vidika koristiti, ne pa škoditi dobri stvari.

V teku sta sedaj dve vprašanji, o katerih se prerekamo: O združenju nekaterih podpornih organizacij, in o JSZ, ki se skuša oteti iz razmer, nad katerimi nima kontrole.

V obeh slučajih lahko pomagamo, ako svoja mnenja in nasvete izrazamo v konstruktivne namene. To sicer marsikomu ni lahko, lahko pa vsaj vsakdo skuša ustrezati temu pravilu.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdava Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpозnejše do ponedeljka popoldne za pričetek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager: Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Obvezna vojaška služba

Socialistična stranka, komunistična, eselpistična, Chicago Tribune, senator Wheeler, John L. Lewis, Norman Thomas itd., itd. so proti prisilni vojaški službi v Zed. državah. Matere in očetje ter sinovi so tudi večinoma proti.

To je razumljivo. Argument mnogih progresivcev in soc. stranke je, da bi sprejem tega načrta pomenil uvod v odpravo civilnih svobodščin, v mobiliziranje mladine za totalitarni državni sistem in sploh da bi bilo konec stare ameriške tradicije, ki je pomenila doslej v mirnem času za posameznika svobodo v vprašanju vojaške službe. Ako je hotel v njo, se je javil prostovoljno. Če ne, ga ni vsled tega nihče mrzil ali nadlegoval.

Glede argumentov, da pomeni prisilno službovanje v armadi direktno pot v fašizem, pa ima stvar dvojno lice. Na primer, ameriška komunistična stranka je ne samo proti konskripciji nego tudi vsakemu izdatku za oboroževanje, ker je sedaj vsaj na jeziku spet proti fašizmu. Ona pravi, da je prisilna vojaška služba fašizem sama na sebi.

Potemtakem bi morala biti tudi proti Sovjetski Uniji, kjer je prisilno službovanje v armadi uvedeno že dve desetletji. Ampak ista kom. stranka trdi, da ima Sovjetska Unija višek demokracije. Torej ji tam primorana vojaščina nič ne škoduje.

Dobro je, da imamo pred očmi še nekaj. Hitlerjevi naciji in Mussolinijevi fašist v Zed. državah so fanatično proti obvezni vojaški službi. Mar zato, ker se boje fašizma v Zed. državah? Ali mu morda hočejo pomagati?

Mi smo proti militarizmu, zoper prisilno službovanje v armadi in še za marsikaj zoper, na primer, proti sistemu kakršnega je.

Vemo pa, da je sedanje militariziranje Zed. držav posledica Hitlerjevih, Mussolinijevih in japonskih zmag. Če bi bili na vrhuncu Francija in Anglija namesto Hitlerja, pa ne bi bilo v kongresu nobene predloge za prisilno službovanje. Tako pa je nastala situacija, v kateri se bo ameriški komercialni in industrijski svet moral spoprijeti s sedaj najmočnejšim konkurentom, nacistično Nemčijo in njenimi zaveznicami. To vselej pomeni nevarnost vojne.

Prav je, da navajamo argumente proti militariziranju Zed. držav in še marsikaj drugega je prav. Boljše bi bilo, da se bi mladi svet razvijal brez kasarniške discipline in brez nevarnosti, da bo primoran v klavnico. Ampak to ni odvisno samo od naše dežele. Saj je bilo mnogo drugih, ki so se želele otresti izdatkov za oboroževanje in vojne nevarnosti. Pa ni šlo. Kadar hodiš v džungli, veš, da si v nevarnosti pred kačami in zvermi. Ne gre drugače, kot da se pripraviš na obrambo in ubijaš rajše kot da bi drugi tebe pokončili. Kajti v džungli se s pridigami nič ne opravi. Pač pa le z iztrebljenjem golazni in s spremeni-tvijo džungle v za človeka varno bivališče.

Organizacija pomeni vse

Ameriški velebiznis je zasovražil "new deal", ker ga smatra za vhod v socializem. O socializmu sicer povprečen babbitt malo razume, a čuti vendarle, da časi zanj niso več tako dobri kakor nekoč, pa si želi povratka "stare svobode".

"New deal" je rešil stotisoče velikih in malih posestnikov, a vendarle, "stare prosperitete" ni več nazaj!

Naj se torej spremeni letos predsednika in vse bo dobro. Nekaj, le nekaj posameznikov se je odločilo poseči v politiko na način, ki mu v Nemčiji pravijo "blitzkrieg". Tisti posamezniki reprezentirajo "biznis". In kot "biznismani" so se izkazali tudi izborni organizatorji. Oni hočejo rezultat, ne načrtov. In eden izmed uspehov njihove akcije je, da so si za predsedniškega kandidata postavili svojega človeka — takega, ki ni bil v širši javnosti čisto nič znan. Poznan pa je njim in mu zaupajo. S svojo organizacijo se zanašajo pridobiti zanj tudi volilce.

Delavski voditelji — v številki Lewis in Thomas — se lahko od "biznismanov" uče organizatorične taktike, ki je, kakor pravimo po ameriško, zapopadana v "successful salesmanship". Velebiznis je prodal republikanski stranki kandidata, za katerega se je navdušilo milijone delavcev in ljudi srednjega sloja. Kar pomeni, da se niso iz prejšnjih skušenj ne prvi ne drugi nič naučili, kako res trajno spremeni razmere na boljše. Kajti vse kar hočejo, je spremembo, pa so se odločili za najbolj riskirano pot. Škoda, ker tudi soc. stranka nima "prodajalcev", ki bi znali svoje ideje tako zlahka razpečati, za svoje kandidate ustvariti zanimanje in med ljudstvom take pristaše, ki bi uspešno agitirali zanje.

Vsi žele biti sodniki

Vsako bi bil rajše sodnik ali vsaj porotnik nego zatočenec. Kajti laglje je obsojati nego sprejemati obsodbe. Tudi bolj dostojanstveno je, če si v poz. sodnika nego v vlogi kršilca, ki mora sedeti pred tabo, zbegano odgovarjati na vprašanja in se počutiti ob vsakem svojem gibu za manjvredno bitje.

Vendar pa se čestokrat pripeti, da tisti, ki je sodnik, ali se hoče delati za sodnika in izrekati obsodbe, je bolj, veliko bolj zaslužen kazni kakor pa oni, ki je pritiran pred sodni stol, da jo dobi.

ANGLIJA UTRPELA NA MŌRIH VELIKE IZGUBE

Koliko angleških ladij je bilo že potopljenih v tej vojni, se bo točno izvedelo šele ko bo konflikt zaključen in bosta obe strani pripravljene izdati točno statistiko. Vendar pa je res, da so bile angleške izgube na morju, posebno zadnjih par mesecev ob norveškem obročju in ob doverski ožini, ogromne. Tolikine, da si jih vlada ne bo upala točno osnačiti do konca vojne. Na gornji sliki je ena izmed angleških vojni ladij, ki je bila potopljena. Se večje izgube se Angliji obetajo na morju sedaj, ko je tudi Italija v vojni.

Agitacija za naše publikacije

Referiral na XII. zboru J. S. Z. in Prosvetne matice ANTON SHULAR.

Vprašanje uspešne agitacije za delavske publikacije je pač staro kot delavski tisk sam. Da je tako počasna in trda agitacija za delavske liste, revije in knjige je vzrok temu, ker so te stvari šola za delavstvo, šola pa v splošnem ni priljubljena med možgansko leno in počasi mislečo ljudsko maso. Če temu ne bi bilo tako, ne bi bila agitacija tako trda. Je pač ložje čitati kapitalistično časopisje, ki zagovarja današnjo uredbo človeške družbe; ložje je čitati razne zaljubljenne romane in druge "lahke" stvari, pri katerih ni treba veliko misliti in rabiti možganov, kot jih je treba pri razglabljanju raznih socialnih vprašanj.

Agitacija za delavski tisk je raznovrstna, toda, za naše publikacije pride v poštev največ ustmena, od hiše do hiše, potem na raznih sejah in zborovanjih, veselicah in piknikih ter podobnih sestankih naših ljudi.

Metode, kakršnih se poslužuje delavski agitator za nabiranje naročnikov, prodajanja knjig in revij, so lahko različne, ker je to kolikor toliko odvisno od osebe same in pa razmer, krajev in slučajev. Toda v splošne mora slediti trgovskemu pravilu vsaj v enem oziru: namreč, če ni uspeha ali kupčije sedaj, nič zamere zato! Bo pa morda drugič. Če se z mirno, prepričevalno besedo ne doseže uspeha, se pa vendar z vpludno poslovitvijo takorekoč gusi vrata odprta za v drugič, ko morda sam ali pa drug zastopnik pride naokrog. Res, da je težko včasih ostati miren in se ne razburjati, ko naletiš na razne zabavljace, "vsevedne" in tudi zlobne ljudi. Dobro je sicer biti ne preveč ustiljiv, vendar če bi se takoj ustrašil najbolj navadnih izgovorov, "ne moremo, imamo že dovolj drugih listov, ki ravno to pišejo, slabo vidimo" in podobno, bi pač ne imel nobenega uspeha.

Velikokrat je bila že povdarjena resnica, da ima nov agitator ali zastopnik boljši uspeh kot domači krajevni zastopnik.

Nekaj, ker imajo ljudje neka-ko večji respekt in uljudnost do novega obiskovalca, največ pa, ker posveti ves čas in zmožnost agitaciji.

Le žal, ker je tako težko dobiti potovalne zastopnike, pač iz enostavnega vzroka, ker to zahteva tudi gmotne žrtve. Potovalni zastopnik za delavske publikacije pač še ni nobeden obogatel, in če ne bi bilo rojakov, ki mu gredo na roke v vseh ozirih, bi večkrat hodil tudi lačen in bos...

Ko razpravljamo na tem zboru o delavskih publikacijah, imamo predvsem v mislih Proletarca, Družinski koledar in Majski Glas, last JSZ; med tem ko so seveda važni za nas tudi drugi listi in revije, ki stojijo na stališču razredno zavедnega delavstva, kot sta Prosveta in Cankarjev Glasnik, se bom omejil le na prve tri imenovane publikacije.

Agitacija za Proletarca je po mojih izkušnjah še najuspešnejša od hiše do hiše; se vsehde in razvije se domači pogovor o vseh mogočih stvareh in tako se najbolje dobi novega naročnika ali obnovitev naročnine. Res, da dobimo večjo skupino ljudi skupaj na sejah in veselicah, toda ljudje takrat navadno trošijo le za stvari, radi katerih so prišli skupaj; za assessment in na veselicah za pijačo in drugo zabavo; za tisto šteje dolar prav malo, medtem ko se jim zdi dolar za naročitev lista, že velika vsota.

Ker je Proletarec tudi taka šola kot sem prej omenjal in prinaša zelo malo povestnega štiva, je agitacija zanj težka. Proletarec je imel že mnogo naročnikov v raznih krajih, ki so ga pozneje odpovedali ali pustili, in v takih slučajih navadno ostane še dolg na naročnini. In ravno te je najtežje pridobiti za ponovno naročitev. Ne spada v moje poročilo razpravljati glede vsebine lista, toda, brezdvomno bi bila agitacija zanj mnogo uspešnejša, če bi prinašal več povestnega štiva; seveda nastane vprašanje če bi potem bilo še dovolj prostora za komentiranje svetov-

in rudnike v Trepci pa angleški kapital.

V Sloveniji je najvažnejši kovinski rudnik v Mežici pri Prevaljah. Lastuje ga angleška družba. Normalno se pridobiva iz njega 10,000 ton svinca na leto.

Nemška trgovska komisija svetuje vladi v Beogradu, naj angleške in francoske inženirje v teh rudnikih nadomesti z nemškimi. Deloma ji je že ugodila.

Tak proces nemškega osvajanja se vrši tudi v Rumuniji, kjer je angleški kapital lastoval bogata oljna polja. Rumunska vlada jih je to poletje vzela pod svoje področje in na "zelo" Nemčije imenovala na vodstvo te, za Rumunijo in Nemčijo velevažne industrije, nemške večake in pa take Rumunce, ki so prijatelji nacije.

Ako Nemčija ostane zmagovalka, kosta morali med drugimi tudi Jugoslavija in njena sosedna Rumunija delati za "nemški življenski prostor" bolj trdo in za nižja plačila kakor do sedaj za francoske in angleške kapitaliste.

Nemški zmagi v Evropi povzročile v ekonomski politiki Jugoslavije velik preobrat. Nemčija potrebuje sirovine za svojo industrijo, predvsem različnih rud. Jugoslavija ima priložnost rudnikov, ki jih lastuje večinoma angleške in francoski kapital. Rude iz jugoslovanskih rudnikov so do te vojne služile največ angleški in francoski industriji.

Trgovska komisija nemške vlade, ki se mudi skoro stalno v Beogradu, je vsled "nove situacije v Evropi" v stanju napraviti na Jugoslavijo kadar potrebno "primeren pritisk" in Beograd mora ugoditi.

Nedavno je morala pristati v zahtevo pošiljati Nemčiji tudi velike količine rude, med drugimi baker in svinec. Ako se pomisli, da je jugoslovanski rudnik Bor največji bakreni rudnik v Evropi, iz katerega se dobiva 42,000 ton bakra na leto, je to za nemško industrijo velika pridobitev.

Zelo važni so rudniki svinca in cinka v Trepci severno od Skoplja. Bor lastuje francoski

Potovalni zastopniki, in pa včasih kontest in kampanje za pridobivanje novih naročnikov, dajo agitaciji novo življenje. Važno je seveda dregati tudi lokalne zastopnike, da ne pozabijo na agitacijo. Uspešna agitacija za naše publikacije, posebno Proletarca, je veliko odvisna tudi od stanja naših klubov. S pojačanjem teh klubov bi bila tudi agitacija uspešnejša.

Tudi Družinski koledar je zelo važna naša publikacija, na katero smo lahko ponosni. Razpečava se najbolje od hiše do hiše. V majhnih naselbinah, koder poznam zanesljivega človeka, mu izročim 10 do 15 iztisov Koledarja, da obišče sosedje; in navadno je vselej uspešen. Naselbine, koder ni takega človeka, obiščem sam. Navadno jim dam Koledar na mizo, da prično pregledavati razne slike in naslove povesti, pa se jim dopade ena ali druga stvar, da knjigo kupijo.

Računam, da je okrog 90% stalnih odjemalcev, ki kupijo Koledar vsako leto, drugih 10 odstotkov pa je treba poiskati, da se nadomesti odpadle, da se proda vsako leto približno isto število knjig. Važno je tudi, posebno v manjših naselbinah in naseljih, da se obišče vse naenkrat, to je v najkrajšem času, sicer si prično Koledar iz posejsevati eden od drugega. Ko površno pregledajo slike in par povesti, "že vse vedo" kaj je notri, in ko prideš okrog ne marajo kupiti.

Pri razpečevanju Majskega Glasa lahko zelo veliko pomagajo sodrugi in simpatičarji, ki spadajo k raznim podpornim in drugim društvom. Upravištvu pošilja vabilo za naročbo mnogim društvom; in ko je pismo na seji prečitano, je treba le par dobrih besed in predloga, da društvo naroči 10 ali 25 iztisov. Treba je somišljenika, da predlog podpira in stvar se navadno potem potrdi brez kakve večje opozicije. Seveda, koder so fanatiki, ne gre tako gladko; saj včasih odgovorni društveni uradnik sploh noče predložiti pismo, ker se s stvarjo ne strinja.

Majski Glas se lahko prodaja tudi od hiše do hiše, ker navadno 25c dobiš povsod za tako revijo, razun pri fanatičnih nasprotnikih. Kar se tiče naročij od društe, vem iz skušenj, da je najbolje razpečati to revijo na sledeči način: Na primer društvo šteje okrog 100 članov in 25 od teh se udeležuje se; ako društvo naroči 25

iztisov, je treba predlagati, da se jih razdeli med navzoče člane na seji in plača iz društvene blagajne. Med navzočimi potem navadno ni opozicije, ne navzoči pa itak ne odločujejo.

O klubu št. 49 JSZ in o tem in onem v metropoli

Collinwood, O. — Seja kluba št. 49 JSZ dne 2. avgusta je bila prav dobro obiskana. Predsedoval ji je Andy Božič (kovač). Vsakdo pravi, da ga vesel priti na taka zborovanja in se udeležiti razprav s tako odkritimi ljudmi.

V imenu pripravljalnega odbora, ki je imel v oskrbi prireditve ob priliki prošlega zbora JSZ in Prosvetne matice, je na tej seji poročal blagajnik John Krebel. Čistega preostanka je bilo \$77.70. Člani vseh treh klubov in pripravljalnega odbora smo bili zadovoljni, ker je bilo delo vzorno opravljeno in priredbe lepo izvršene. Cena za banket — 75c na osebo, je bila zelo nizka. Pripravljalnemu odboru je bilo na tem, da domačim udeležencem, posebno pa zunanjim gostom, postreže čimboljšo po kolikor mogoče nizki ceni.

Dalje je bilo na seji poročano, da se je nabralo na prireditvi v petek 5. julija v prid soc. stranke \$29.53 prostovoljnih prispevkov. Pripravljalni odbor se prispevateljem iskreno zahvaljuje; dalje požrtvovalnemu rojaku Antonu Dolinarju za brezplačen napis, ki je bil ob priliki XII. zbora na procelju Slov. delavskega doma. Enako izreka iskreno zahvalo vsem drugim, ki so pomagali.

Klub je na tej seji izvolil pripravljalni odbor za naš piknik, ki bo 25. avgusta na farmi družtev SNPJ. Upam, da se udeležite tega izleta v velikem številu. Saj je ta farma kraj, kamor ljudje čezdalje rajše prihajajo.

Na tej seji kluba je bilo poročano, da je dosedaj nabranih na peticije za nominiranje Thomasa in Kruegerja v državi Ohio čez 17,000 podpisov, treba je pa 35,000 dobrih podpisov.

Ker ima soc. stranka v Ohiju prav malo postojenk in članov, je toliko število podpisov prav težko dobiti.

Piknik, oziroma ohijski dan SNPJ je bil sijajna prireditve. Aranžirale so ga štiri federacije društe te jednote na farmi društe clevelandke federacije. Udeležencev je bilo nad 7,000, ki so potrošili za "jedačo in pijačo" nad \$2,300. Čul sem, da je čistega dobička približno \$950. To je lepa vsota.

Tudi govorniški in pevski spored je bil sijajen.

Res, da je bilo s to prireditvijo veliko dela, toda bilo je mojstersko izvršeno. Priznanje zaslužio posebno člani pripravljalnega odbora Petrovich, Zarnik, M. Medvesek, Terbižan in drugi, ki so tako mojstersko vodili vso stvar, mi pa smo jim pomagali.

Veselo je bilo videti skupaj toliko članstva iz Clevelanda in iz drugih krajev Ohia ter iz sosednih držav. Tudi nečlani SNPJ so bili dobro došli in se v tej družbi prijateljev in znancev izborno počutili.

Fantje pri Enakopravnosti so se spustili v vojno proti "čičkaškim papežem", kakor jih nazivajo v svojih člankih v izdajama "E." z dne 2. in 3. avgusta. Najbolj na piki imajo odbornike pri SNPJ, v prvi vrsti urednika Prosvete Molka. Nič manj niso prej sovražili ranjkega Zavetnika. Boj se je menda začel, ker je dala Prosveta prostor bivšemu pomožnemu tajniku Antonu Zaitzu, da je povedal, kako so nekateri delali za "združitev". (Moje mnenje je, da bi bil moral urednik Tone Šabec s svojima člankoma o združenju malo počakati. Sicer pa dvomim, da ju je napisal na svojo iniciativo. Bržkone sta mu dala pobudo Frank Ogilar in Vatro Gril.

Tudi mislim, da kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce, posebno ne v sedanjih vročini. Zgodovina teh fantov pri E. mi je znana od začetka — namreč 22 let in imam v njihovem podvetju še 23 delnic. Ziveli! — Anton Jankovich.

Chicago, Ill. Kristina Turpin (Cicero) \$7.20; Filip Godina \$4 in John Spohar \$2, skupaj \$13.20.

Bridgeport, O. Klub "Naprej" št. 11 SJZ \$5; Joseph Snoy \$1, skupaj \$6.00.

Latrobe, Pa. Andy Bertl \$1.25; po \$1: Frank McIved, Vincent Resnik, John Fradel; Mary Fradel 70c; Frank Stern ml. 50c; po 25c: Joe Klan, Alex Skerj, A. Zornik; Joe Možina, Anton Rozina, L. Planinsek, Frank Zupanec, John Ban, Frank Sušar, John Arb, Math Droy, Somišljenik, Joe Zaberar st., Josephine Klobučar, Mr. Pevc, Joe Juvan, Stanley Pevc, Mike Jereb, Elizabeth Roscher, Joe Debelak, August Lovrenc in Joe Mahkovec po 15c; J. Novak in F. Krizman; po 10c: Mr. Kastelle in Sam Andros; Skupaj \$11.45. (Poslala Mary Fradel.)

Piney Fork, O. Nace Zlemberger \$1.00.

Elizabeth, N. J. Po 50c: Michael Bratnik in Joseph Oblak; po 25c: A. Spogar, Henry Kolar in Joe Ciputh, skupaj \$1.75. (Poslala Amalija Oblak.)

Cleveland, O. Math Petrovich \$2; po \$1: Milan Medvesek in John Rome, skupaj \$4.00.

Ely, Minn. Frank Zima 25c.

Springfield, Ill. John Gorski et \$1.

Moon Run, Pa. Po 50c: Jacob Ambrozich, John Terčelj in Lovrenc Kavčič; po 25c: Joseph Petermel, John Progar, Martin Strupek, Frank Asel, John Kvarčič, Vinc. Vidmar, Valent Leskover, John Just ml., John Leskovec, Ant. Petrovičič, John Sire, John Opeka, Anton Klancar, Mike Nagel, Anton Lukan, Carol Bartolji, Anton Pestave, John Suša, Frank Lavrič; po 15c: Frank Mikek in John Just st.; po 10c: Frank Pintar, John Skvarča, Victor Bluja, John Nagode, John Rupnik in Anton Rapar. Skupaj \$7.15. (Nabral na seji Fed. SNPJ zap. Penne na Midwayju Jacob Ambrozich.)

Skupaj v tem izkazu \$45.80, prejšnji izkaz \$609.55, skupaj \$655.35.

TISKOVNI FOND PROLETARCA

Chicago, Ill. Kristina Turpin (Cicero) \$7.20; Filip Godina \$4 in John Spohar \$2, skupaj \$13.20.

Bridgeport, O. Klub "Naprej" št. 11 SJZ \$5; Joseph Snoy \$1, skupaj \$6.00.

Latrobe, Pa. Andy Bertl \$1.25; po \$1: Frank McIved, Vincent Resnik, John Fradel; Mary Fradel 70c; Frank Stern ml. 50c; po 25c: Joe Klan, Alex Skerj, A. Zornik; Joe Možina, Anton Rozina, L. Planinsek, Frank Zupanec, John Ban, Frank Sušar, John Arb, Math Droy, Somišljenik, Joe Zaberar st., Josephine Klobučar, Mr. Pevc, Joe Juvan, Stanley Pevc, Mike Jereb, Elizabeth Roscher, Joe Debelak, August Lovrenc in Joe Mahkovec po 15c; J. Novak in F. Krizman; po 10c: Mr. Kastelle in Sam Andros; Skupaj \$11.45. (Poslala Mary Fradel.)

Piney Fork, O. Nace Zlemberger \$1.00.

Elizabeth, N. J. Po 50c: Michael Bratnik in Joseph Oblak; po 25c: A. Spogar, Henry Kolar in Joe Ciputh, skupaj \$1.75. (Poslala Amalija Oblak.)

Cleveland, O. Math Petrovich \$2; po \$1: Milan Medvesek in John Rome, skupaj \$4.00.

Ely, Minn. Frank Zima 25c.

Springfield, Ill. John Gorski et \$1.

Moon Run, Pa. Po 50c: Jacob Ambrozich, John Terčelj in Lovrenc Kavčič; po 25c: Joseph Petermel, John Progar, Martin Strupek, Frank Asel, John Kvarčič, Vinc. Vidmar, Valent Leskover, John Just ml., John Leskovec, Ant. Petrovičič, John Sire, John Opeka, Anton Klancar, Mike Nagel, Anton Lukan, Carol Bartolji, Anton Pestave, John Suša, Frank Lavrič; po 15c: Frank Mikek in John Just st.; po 10c: Frank Pintar, John Skvarča, Victor Bluja, John Nagode, John Rupnik in Anton Rapar. Skupaj \$7.15. (Nabral na seji Fed. SNPJ zap. Penne na Midwayju Jacob Ambrozich.)

Skupaj v tem izkazu \$45.80, prejšnji izkaz \$609.55, skupaj \$655.35.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Članstvo kluba Naprej št. 11 JSZ je vabljeno, da se gotovo udeleži seje, ki se vrši v nedeljo 18. avgusta ob 10. dop. Ukreniti moramo vse potrebno za konferenco Prosvetne matice in JSZ, ki bo v nedeljo 22. sept. pri s. Škofu na Bartonu.

Dne 31. julija si je vzel življenje William Sherman, ki je bil znan daleč naokrog in tudi v Kanadi. Bil je izborni govornik in delavski borec. V teh krajih mu ni bilo enakega. Oni, ki ste bili to leto na majski proslavi kluba št. 11, ste ga slišali, kajti bil je glavni govornik.

Poročajo, da so ga poglale v prostovoljno smrt družinske razmere in pa brezposelnost. Zena in obe hčeri so ga zapustile. Krivda je bila morda obojestranska. Ampak jaz ne sodim, nego le poročam.

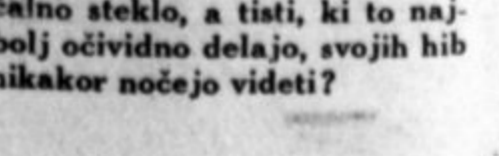
Joseph Snoy.

Piknik kluba št. 45 JSZ bo 18. avgusta

Waukegan, Ill. — Poročano je že bilo, da priredi klub št. 45 JSZ piknik v nedeljo 18. avgusta. Vršil se bo pri reki Des Plaines. Prostor je znan in ga je lahko najti. Ko pridete po cesti Belvedere do omenjene reke, se obrnite na levo, pa boste na našem pikniškem prostoru. Vabimo vse prijatelje kluba, da se pridejo pridružiti nedeljo zabavati v našo sredo.

J. M.

Tole mi ne gre v glavo?

Čemu je v naši naturi, da tako radi iščemo napake na drugih in jih kažemo skozi povečalno steklo, a tisti, ki to najbolj očividno delajo, svojih hib nikakor nečijo videti?

IZ VUKOVE ZAPUŠČINE

IVAN VUK:

VELIKI KITAJSKI ZID — SIMBOL DUŠE KITAJCA

(Proste beleške iz knjige "Das glebe Weltreich".)

Čudovita dežela je Kitajska, dežela tisočletnih tradicij, v katero se je že nekaj tisočletij pred našo ero dvigal človek na visjo stopnjo civilizacije. V tej ogromni deželi živi narod, ki je cvetel že davno pred raziskovalcem Markom Polom, samo da Evropa ni vedela zanj in za njegovo kulturo. Kajti takrat je bil v Evropi človek samo postransko bitje. Ni grizel kakor volk, ni bil močan kakor medved, ni znal teči kakor divji konj — taka je bila takrat kvadrifikacija človeka v Evropi. Sredozemsko morje je bilo še veliko svetovno morje. Majhne brke so si komaj upale iz reke Nila tja na Ciper — dalje pa ne, kajti sam veliki Ramzes, ustanovnik templjev, zakonodajalec, ki je vladal vsemu ljudstvu Ozirisa, je bil prepričan, da je to sinje, večkrat nemirno morje, viden konec sveta, konec svetovne plošče.

V vsej svoji mogočnosti je stalo najsevernejše mesto tam v nekem bajeslovnem kraljestvu, ki se mu pravi Kitaj in še v 12. stoletju pred Kristom je že bilo prastaro, čudo sveta s svojimi templji in z zlatom vloženi oltarji, pred katerimi so se klanjali najmodrejši vseh svetčnikov — imenovano Byblus. Stare izkopsnine pričajo o tem. Našli so jih francoški raziskovalci. Izkopali so velikanski, ves z zlatimi levjimi glavami posuti sarkofagi. Počas izkopavanja grobnico, ki vsebuje zaklade, lepše iz Tutankamoneve dobe — čeravno so bila imena gospodov Byblusa takrat, ko se je Tutankamon rodil, že docela pozabljena.

Niti sanjalo se ni redkim ljudem v Evropi, da so nekje na takozvanem koncu sveta nekakšni ljudje, ki pišejo, ki delajo znamenja, črke, s katerimi izražajo to kar govorijo. Še se celo v Egiptu, pri velikem Ramzesu, pišejo v podobah, v hieroglifih. Ali Byblus, možgano mesto v pravljicnem Kitaju, on piše s črkami. O sebi govori, da je najstarejše mesto, da ima že kralje, da ima svojo bogato kulturo. Dragocene posede izdelujejo tam, nože iz zlata in srebra, bronasta zrcala — vse to, kar so Grki še le 100 let pozneje izdelovali. Ohranilo se je kraljevsko žezlo, srp z dolgim ročajem. Ime kralja je bilo zapisano s črkami. S črkami, ki jim mi danes pravimo: latinica in verjamemo, da so jih izumili Rimljani.

Judje se spet vračajo v Palestino, Salomon pripravlja, da sezida veliki tempelj, čudo sveta. Feničanski kralj, Hiram, mu pošlje svoje najbolj izurjene rokodelce, kakor poroča sveto pismo. Tam nekje v Afriki, ki je blizu konca sveta, kakor verujejo redki ljudje v Evropi, živi kraljica iz Sabe. Zive pravljicni ljudje tam na vzhodu, kakor pripovedujejo pravljice, velikani, velškanske drža-

žave obstojajo, ena izmed njih se imenuje Kitaj in Fenicija. Tisti redki, ki so se osmelili ziniti v nepoznanstvo, a se k sreči vrnili — redki so bili, ki so se vrnili, — so pripovedovali o velškanskih državah, o tujih bogovih — ali nikdo ni verjel. To so samo pravljice.

Kartagina še ni prerokovana, v Prednji Aziji in Severni Afriki je še neizmerno mnogo prostora, Fenicijom še ni treba zavzemati zemlje. Grčija je kaos nevarnih otokov brez imena. Besede Grk še ni na svetu, še manj rimske mogočnosti. Bajka o Romulu in Remu se rodi še le čez 800 let pozneje. Na jezerih so stavbe na koleh in ledeniki bleste, neprodni gozdovi so polni strašnih zveri.

Več kakor 600 milijonov piše danes s črkami, ki jim pravimo latinica, svoja trgovska in ljubezenska pisma. A tudi sarkofag kralja Ahirama, ki je umrl pred 3200 leti pred Kristom, ima napis v latinici. Torej niso latinice izumili Rimljani, ker kako bi mogli pisati 800 let prej z njimi feničanski kralji, preden je nastala bajka o Romulu in Remu, bajka o ustanovitvi Rima. In v sarkofag svojega očeta Ahirama, ki je njegov sin Atabal, kralj v Byblusu, zapisal prokletstvo vsakemu, ki bi se drznil ropati in skruniti grob njegovga očeta, zapisane s črkami, s katerimi pišemo danes tudi mi, — s takozvano latinico.

Čudovita je dežela Kitajska in ta njena veličina je tista sila, ki daje še danes temu polmilijardnemu narodu silno energijo in odpor, ki se tudi simbolizira v vidnem simbolu, v Velikem kitajskem zidu, dolgim tri milijone metrov — daljina od Madrida do Moskve. Dolga stolpja je branil ta zid kitajski narod, državo vrhov in kulturo ter bogastva pred barbarškimi roparji. Človeku je namreč prirojeno, da čuva to, kar je pridobil z delom in trdom.

Bilo je v III. stoletju pred Kristom. Kitajski feudalizem, ki se ni mogel zoperstavljati zelo nevarnim svojim sosedom, je bil zlomljen. Vladar Si-huang-li (209-246) je ustanovil absolutno monarhijo. Ko je ta stari diktator, absolutist, združil Kitajsko v močno, odporno silo, ko je razne dežele Kitajske povezal v celoto in enoto, je tako ustvaril mogočno odporno silo zoper svoje sosedo. Državo je razdelil na 36 pokrajin in tako postal prvi cesar velike, močne in zedinjene Kitajske.

V njem se je porodila ideja, da sezida na severni strani močne trdnjave in da tako prepreči severnim sosedom, da bi gazili in tepali s svojimi čredami z znojem in žulji prepojeno kitajsko zemljo.

Prvi načrt je objel mejo od Kan-sua do Lisao-tunga. Leta 213 pred Kristom je začel zi-

PROTI OBVEZNI VOJAŠKI SLUŽBI

V Washington, D. C., je priredil neki mladinski odbor zoper vojno (Youth Committee Against War) demonstracijo proti obvezni vojaški službi. Mnogi menijo, da so s svojim nastopom napravili med kongresniki velje za sprejem militarizacijske predloge kakor pa proti.

dati. Zgodovina pripoveduje, da je Si-huang-li postavil močan zid stotine kilometrov v dolžino. Hajdukovanje je na severnih mejah prenehalo — zid je bil izvrstna obramba. Zal, da kronika o zidanju kitajskega zidu piše zelo malo. Ko je Si-huang-li tako zavaroval severno mejo svoje države, je svojo pozornost posvetil notranjosti države. Ker je imel zavarovano zaledje, je izvršil še nadaljni razvoj Kitajske. Okupiral je jug, današnji Anam in Tong-King. To je pomenilo, da je kultura Kitajske začela vršiti svoj vpliv v krajih, dosega neciviliziranih, v današnji francoski Aziji. Vsi ti kraji so bili pod kitajsko kulturno sfero in se jim to pozna še danes.

Pod zaščito velikih trdnjav, ki niso več dovoljevale, da bi nomadi — pastirska ljudstva, pustila po kulturni, izorani zemlji, se je razvila močna Kitajska. Si-huang-li je tako rešil Kitajsko pred razlomom. Zid, ki ga je dal svoji državi, je ostal tudi viden, ko je padel njegov sistem, celo ko so Džingiskanovi jezdeci zavzeli Kitajsko. Kajti pogorji za napredek so bili vcepljeni.

Ta kratka epoha energične vlade Si-huang-lija je omogočila, da je živila Kitajska svojo zlato dobo od 206 pred Kristom do 220 po Kristu. To je razdobje, ki obsega tudi razvoj, procvit in dekadenco Rima.

V dobi dimastije Han, v III. stoletju po Kristu, ko je bila kitajska država v razsulu, so se vladarji lotevali poprave kitajskega zidu. Ostanke prvega zidu so povežali z novo stavbo iz ilovice. Svoj ogromen obseg dobiva kitajski zid za vladanja Ming dinastije v XIV. in XV. stoletju naše ere. Danes se smatra, da je Veliki kitajski zid sploh največja in najogromnejša stavba človeških rok. Z vsemi svojimi deli, ki jih ima veliki kitajski zid več, se računa, da je dolg 2400 do 3000 kilometrov. Svoj današnji videz je dobil tekem časa. Vladarji XV. stoletja naše ere so skrbeli največ za vrhovni del zidu, služte instinktivno nevarnost z vzhoda.

Veliki kitajski zid gre ob Kan-su gorovju, prehaja deloma v puščavo Gobi, veže obale Hoang-Koa, nato pa se vzbepneja v velikem loku ob Pejkingu ter prihaja pri Šem-haj-huanu v morje. Ljudstvo pravi temu zidu "deset tisoč milj dolga trdnjava", po Kitajski "Van-li-čang-ceng". Kitajska milja "li" ima sicer komaj pol kilometra, ali število "van", ki pomeni 10 tisoč, vkljub temu potrjuje, da je to kolosalno delo.

V prvem svojem delu je zid zelo enostaven. Zidan je iz ilovice, visok pa povprečno 4 do 5 metrov. A stolpi, ki se dvigajo tu in tam iznad zidu, so visoki 9 metrov. Drugi del zidu je enostavni kameniti nasip, visok 2 in pol metra, zidan brez mašte. Tretji del kitajskega zidu je ves od granita in porfira, a zidan na 6 metrov širokem temelju. Četrti del zidu je zidan različno, deloma iz kamennih blokov, deloma iz opeke. Zunanje stene so zidane z opeko, a medzidovje je izpolnjeno z ilovico, opeko in kamenjem ter pokrito z lepo vzvrščeno

opeko. Na zidu so veliki probrani, obli in oglati. Ta del zidu je brez dvoma delo iz Ming dinastije (1363-1644 po Kr.). Zid, zidan od Kanusa do Hoang-hoa je zidan iz ilovice.

Posebno dobro je opasano področje severno od Pejpinga. To izhaja iz tiste dobe, ko je postal Pejping prestolnica Kitajske (XVI. stoletje). Tudi sam Pejping je silna trdnjava, obkoljena z zidovjem, 12 metrov visokim.

V preteklosti je igral zid veliko vlogo. Dvignil je moralo naroda, ki se je ustvarjala v Kitajcu kakor ta granitna stavba, ponosna in silna. Zavaroval je za dolgo dobo mirni razvoj države. Čuval je malemu človeku trud in delo, vloženo v zemljo. Zid je postal sinonim za Kitajsko.

In resnično, Veliki kitajski zid izraža značaj in čustvo naroda, ki ga je postavil in ki živi v njegovem okvirju. Star je, ogromen in silen, razrušen sicer tu pa tam, ali vendar objekt s katerim se mora računati. In da se povede potrebna korektura in reparacija, bi bil zopet sposoben stopiti v borbo in zmagovati. Edina razlika je ta, da gre tu za vprašanje o živem in neživem pojmu. Kakor so piramide izgubile svoj prvotni smisel, tako je Veliki kitajski zid izgubil v dobi razvoja tehnike svoj nekdanji smisel. Ali obstoji še zid volje, zidan v duši Kitajca. In ta zid volje zamore srčno in uporno stopiti v boj. In kakor pričajo dogodki na Kitajskem, ki divjajo trdo in kruto, ko reparirajo Japonci kitajski zid, voljo in moralno Kitajca, je volja in moralna Kitajca, je volja in moralna Zioma, bi vsiljiva in ga naučila spoštovati veličino tisočletja in tradicije polmilijardnega naroda.

Presojanje dogodkov doma in po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Na Irskem se je priglasilo prostovoljno v narodno obrambo 180.000 rekrutov. V Berlinu pravijo, da se irske armade nič ne boje, ker bo nevarnejša Angliji kakor Nemčiji.

Nemčija bi na podlagi svojih obljub morala imeti svastiko razobešeno z vseh javnih poslopij v Londonu že tri tedne. Njeni aeroplani sicer rušijo, toda obetane Hitlerjeve invazije še ni in pravijo, da je najbrž ne bo.

Italijani zmagujejo v Afriki in Angleži beže, se glase poročila iz Rima. Londonska poročila potrjujejo, da imajo z Italijani res vroče bitke. Vročina je tam tudi drugače velika. Marsikdo bo poginil in puščavi bolj zaradi nje kakor pa vsled bitke.

V Franciji strežejo po življenju delavski konfederaciji. Kdo je že rekel, da ni razlike, če zmaga francoska republika ali pa Hitler? Nu, za francoske delavce je izid vojne strašna razlika.

"Proletarac" ne bi mogel izhajati brez podpor. Ker so mu potrebne, uporabite priliko za zbiranje prispevkov v njegov tiskovni sklad.

V JUGOSLAVIJI PIŠEJO O RUSIJI

Do letos listi v Jugoslaviji niso smeli pisati o Rusiji ničesar razen v napadalnem in podcevalnem smislu. Jugoslovanska vlada se je upirala priznati Sovjetsko Unijo do sedanje vojne. A nastal je položaj, ko je morala na svoje prijateljstvo do belogardistov pozabiti, namigniti poslaniku pokojnega carja, da se ga ne smatra več za poslanika, v Moskvo pa je poslala "trgovsko" komisijo, da se dogovori, kako bi lahko Jugoslavija in Rusija spet sodelovali, kakor je prej carska Rusija s Srbijo.

Eden izmed članov komisije je bil Hrvat Rudolf Bičanić, ki je po prihodu iz Moskve priredil predavanja o tej za Jugoslavijo pravljicni deželi. Marioborska Delavska Politika je eno njegovih predavanj o Rusiji po "Hrvatskem Dnevniku" tako opisala:

"V USSR je poedinec v resnici "ničev", nič. Vsak se pokori običnim interesom. V Moskvi ni privatnih trgovin. Vse trgovine so državne. Pred trgovino je napis, kaj se v nji prodaja in namesto imena številka. Pred trgovinami se ljudje nastavlajo v dolgih vrstah. To nastavljanje je tako običajno, da se vidi cele vrste ljudi celo pred kioski za časopise. Četudi proizvodnja napreduje z velikimi koraki, pa se vendar ne more zadovoljiti potrebam vseh ljudi.

Plače v USSR niso enake, ampak se kretajo med 200 in 30.000 rubljev mesečno. Tako ima na pr. čistilka v gostilni 200 do 300 rubljev mesečne plače, med tem ko jo ima ravnatelj tovarne okrog 5000 do 6000 rubljev. Nekateri umetniki imajo do 30.000 rubljev mesečnega dohodka. Aleksej Tolstoj ima celo en milijon rubljev letnega dohodka. Službeni tečaj rublja je 10 dinarjev (20 centov), vendar pa je njegova kupna moč majhna, en in pol do dva dinarja za rubelj. Zato pa so stanovanja zelo poceni. Med tem ko se izda pri nas za stanovanje 30 do 40 odstotkov zaslužka, znaša izdatke za stanovanje v Moskvi, 2, 4 ali največ 10 odstotkov zaslužka.

Stanarina se plača po udobnosti ali po kubaturi stanovanja. Na več stanovanj odpade po ena sama kuhinja. Ljudje se oblačijo skromno, vidi pa se, da si žene mažejo ustnice. Na modo največ pazijo mladi sovjetski častniki. Mogoče si je nabaviti tudi boljše vrste obleke, toda na njo je treba čakati. Ljudje se dobro hranijo in mnogo jedo. To očitno razi tega, ker je tam zima zelo ostra, pa je zato ljudem potrebno več hrane.

V vseh trgovinah, razen v onih, ki prodajajo življenjske potrebščine, in pisarnah začne delo ob 10. uri dopoldne in neha ob 4. uri popolne. Tempo

delo bi bil lahko nekoliko hitrejše. Neverjetno so poceni zdravila. Istotako so zelo poceni predmeti ki so namenjeni za občo ljudsko potrošnjo. Mesnati proizvodi imajo enako ceno kot pri nas. Meso stane 10 do 14 rubljev kg mast 25 rubljev, surovo maslo 26 rubljev, mleko 1.80 rubljev, po zimi pa 2 do 2.50 rubljev. Poceni ženske čevlji stanejo 70 rubljev, a fini 180 rubljev. Vsakdo lahko štedi. Na hranilne vloge se plačuje 4 odstot. obresti. Prav tako nalagajo ljudje denar v državne papirje. Vsakdo sme graditi hišo, toda samo zase in je ne sme dajati v podnajem. Priznana je privatna lastnina za vse predmete za osebno potrebo. Kdor ima 12.000 rubljev si more kupiti avtomobil. Priznana je pravica dedovanja za vse predmete, za katere je priznana pravica osebne lastnine. Poljedelska proizvodnja funkcionira normalno. Povprečni kolhoz ima 1500 hektarjev zemlje, a na vsak kolhozni dom odpade po 20 hektarjev, torej več kot pri nas na povprečni kmečki dom. So pa tudi kraji z malo zemlje. Narodni komisar za trgovino, Mikojan, ki je Armejec, je rekel, da je treba v krajih, kjer je malo zemlje, za vsako ceno ustvariti intenzivno proizvodnjo, potem pa izvršiti razna poboljšanja zemlje. V USSR se posveča mnogo pažnje vojski. Goji se kult vojske, podčrtavajo pa se tudi zgodovinske zmage. Slave se carski generali, pod čijih vodstvom so bile take zmage izvojevane. Vsak državljan je pripravil braniti domovino. Kar se tiče zunanje politike, hodi USSR po poti carja Petra Velikega. Naši delegati so ob priliki bivanja v Moskvi dobili na najmerodajnejšem mestu vtis, da USSR želi, da bi bila naša država urejena in močna ter pripravljena, da se brani pred vsako eventualnostjo."

Se par važnih pripomb

V svojem predavanju o Sovjetski Rusiji je rekel dr. Bičanić tudi to-le:

Rusija je 85krat večja kakor naša država. Srbija je iskala stikov z Rusijo že pred 136 leti. Današnja Rusija je nova. Prebivalstva ima 12-krat toliko kakor Jugoslavija.

V Rusiji imajo strog red. Sploh je to dežela reda in organizacije.

Kult dela goji vlada z obsežnimi javnimi deli. Če primerjamo samo gradbo palače sovjotov, za katero izdajajo vsak mesec 10 milijonov rubljev. Palača bo 416 metrov visoka. Imela bo veliko dvorano z 20.000 in malo dvorano s 6000 sedeži. Drugi primer je gradba prekopa. V 45 dneh je bil napravljen 270 km dolg prekop. Prekop namaka 140.000 ha zemlje, na kateri goje sedaj bombaž.

Ljudje izdajajo ves denar, ker so za starost zavarovani. Kdor je nad 60 let star, ima pravico do zavarovalnine. Nihe pa ne more nalagati denarja v proizvodjalna sredstva, da bi najemal delavce, ki bi zanj delali. Te stvari opravlja država ali državni socializem.

Sovjetski politiki niso samo politiki, ampak vedno tudi gospodarstveniki. V Rusiji vrše silno naučno in prisilno propagando za svojo politiko. V zunanji politiki kaže Rusija zavest svoje lastne sile. Hladna in mirna je neglede na druge države.

Izvajanja dr. Bičanića so gotovo prav zanimiva in v grobih obrisih kažejo vsaj zunanji videz življenja USSR. Ko bo enkrat prihajalo k nam tudi sovjetsko časopisje, kar se bo zgodilo, čim bodo navezani tudi diplomatski stiki, bomo mogli slediti razmeram v USSR v večjih podrobnostih, v kolikor se to da potom časopisja v državi, kjer ni opozicijskega tiska.

Vi ne veste, kako veliko pomaga, če omenite svojemu prijatelju tu in tam magari le mi-mogrede: Naroči si Proletarca, vieč ti bo, ker dobro piše!

TEZAVNA ODLOČITEV, A JE POTREBNA

Parkhill, Pa. — V Proletarcu čitam argumente za in proti reorganiziranju JSZ. Argumenti obeh strani so iskreni in večinoma stvarni. Človeku, ki je bil aktiven za socializem od kar je bil Proletarac ustanovljen, je za osamosvojitve JSZ težavno glasovati.

So pa tu okoliščine in dejstva, ki nas silijo v tak sklep.

V celi naši Cambria County, ki je industrialen kraj je naš klub edina socialistična postojanka, ki še eksistira; in to stanje imamo že več let. Domačini so za socializem in socialistično stranko popolnoma brezobzirni. Če se oni nečajo brigati zanjo, kaj moremo storiti mi tujerodci?

Kadar bodo ameriški delavci spoznali, da potrebujejo svojo stranko, jo ustanovili in gradili ter ji dali dober program, bomo mi slovenski delavci z njimi sodelovali z vsemi svojimi močmi. Saj so za zboljšanje delavskega položaja vajeni delati!

Mnenje članov našega kluba je, da postane JSZ samostojna in vrši svoje izobraževalno delo tako, da bo največ koristilo.

Ker je odbor okrožne organizacije SNPJ svoj piknik, ki bi se imel vršiti v nedeljo 25. avgusta prekladal, je naš klub sklenil, da priredi omenjenega dne svojega. Vabimo vse naše prijatelje in simpatičarje, da nas razvesele s svojo navzočnostjo. Ker ima naše gibanje vzvišen namen za delovno ljudstvo, pričakujemo na piknik 25. avgusta velike udeležbe. Vršil se bo na Parkhillu na koncu tlakovane ceste, ki drži skozi naselbino. Na veselo svidenje — Frank Podboy.

Piknik kluba v Strabanu

Strabane, Pa. — Zadnji piknik, ki se je vršil 30. junija, je imel pomagati finančno Konferenci klubov JSZ in Prosvetne matice. Ker pa zaradi slabega vremena ni bilo uspeha, je klub zaključil da priredi piknik dne 18. avgusta v Drenikovem parku. Ves prebitek je namenjen Konferenci blagajni. Ker naš klub nima drugih finančnih virov, upa na ta način dobiti potrebno pomoč.

Vabljeni so sodrugi in simpatičarji, da se piknika udeležijo v velikem številu. Udeleženci bodo imeli priliko videti tudi prostore za SNPJ Day, istotako povečane plesne prostore. Igrala bo Martinčičeva godba. Vstopnina 25 centov.

To bo naša zadnja prireditve v tej sezoni.

Ker imamo še obligacije za našega konferenčnega delegata na XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice za poravnati, je klubova želja, da se udeležijo vsi ter s tem pomagajo svoji stvari in svojem gibanju na ugledu.

Pričetek piknika ob 5. pop. Torej na svidenje! John Terčelj, organizator.

V nedeljo 25. avgusta gremo na "kranjski hribček"

Chicago. — Prvi družabni piknik na "kranjskem hribčku" bo letos v nedeljo 25. avgusta. Priredi ga klub št. 1. Pred nekaj tedni je svojega oglašalo društvo Sosedje SNPJ, a se ni vršil zaradi dežja. Upamo, da ga v nedeljo 25. avgusta ne bo. (Namreč dežja.) Vabimo vas, da si ta datum rezervirate za poset naše zabave v res "prosti naravi" in da povabite s sabo tudi druge. — P. O.

LISTNICA UREDNIŠTVA

F.C., Milwaukee. — Bilo je pojasnjeno takrat, da je dospelo prepozno za objavo pred zborom. Je v tej številki na 5. strani.

A. Z., Herminie. — Pride na vrsto prihodnji teden.

J. F., Cleveland. — Dospelo prepozno za to izdajo. Objavi-mo prihodnji teden.

Zapisnik minulega zbora JSZ in Prosvetne matice izide v posebni prilogi Proletarca bodisi 28. avgusta ako mogoče, gotovo pa 4. sept.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave., Chicago

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Napredek z dne 7. avgusta ima na prvi strani v urednikovi koloni pod naslovom "Zaradi jaanosti" tole:

"Frank Zaitz, urednik "Proletarca" pravi, da ni res, da so socialisti krogi nasprotovali SSPZ. "Kar se socialistov kot takih tiče, je ugotovitev urednika Napredka popolnoma netočna", je zapisal prošli teden. Dejstva svedoča gorivo drugače."

Spominjamo se, ko je Anton Garden takrat, ko SSPZ ni bila 100% solventna, v neki izdaji Majskega glasa sarkastično omenil to dejstvo, med tem ko isti Garden od tistega časa ni nikdar, kolikor je nam znano, smatral za potrebno komentirati dejstva, da je SSPZ dosegla zavidanja vredno stopnjo solventnosti. Dalje:

Bilo je leta 1933 za časa konvencije SNPJ v Chicagu. Konvencijo je prišel pozdraviti Wm. Rus, ki ni bil samo tajnik SSPZ, temveč tudi tajnik Jugoslovanske bratske federacije, ki je sedaj ni več. In kaj se je zgodilo? Donald Lotrich je odprto pred zbornico začel lopati po Rusu in SSPZ, čez, po kaj prihaja sedaj, "ko jim voda teče v grlo."

Da sta Garden in Lotrich socialisti, in celo vodilna, bo menda Frank Zaitz priznal.

Kar pa se zbadanja in bolj opreznega in indirektnega suvanja SSPZ tiče, tega je bilo od vodilnih ljudi pri SNPJ, ki so obenem do malega vsi socialisti, toliko, da se ne plačala natevati. Vsem je še v spominu Vidrova famozna "itativitika", ki je imela namen udariti SSPZ. In čisto nekaj vsakdanjega je od govornikov SNPJ, da ob raznih slavnostnih priložnostih pripeljujejo absolutno vse, kar je naprednega med Slovenci v Ameriki, svoji organizaciji, da pa nikdar niti z besedico ne omenijo, da je še kakera druga organizacija kaj poštenega storila. Izgovor, da je to "konkurenčen boj", ne drži. Tudi konkurenca se lahko vrši v mejah stvarnosti.

Nazvleci temu je SSPZ skozi vsa ta leta redno podpirala vse publikacije "Proletarca". Če bi bili v gl. odboru SSPZ sedeli malenkostni ljudje, bi tega ne bilo.

Na drugem mestu Fr. Zaitz cepi dlake glede La Folletteove politike. Ako se ni stari La Follette vrnil v republikanski stranko, ker je bil po volilni kampanji l. 1924 bolan, sta se njegova sinova in sta ostala tam — svedoča kot upornika — več kot deset let. Kaj pa to spremeni na bistvu? Čisto nič."

Vašo Grill želi z gornjim predstaviti socialiste za sovražnike Slovenske svobodnomiselne podpornice zveze in v dokaz omenja tri osebe. V resnici je bila taktika JSZ gojitev strpnosti med tekmujočimi podpornimi organizacijami in prijateljstva ter sodelovanja med članstvom naprednih podpornih društev. Nastopil sem že na mnogih shodih in agitiral za organizacijo, ki me je poslala, toda pri tem nisem žalil nikogar niti omalovaževal. Čul sem tudi druge govornike SNPJ in ne vem da bi kdo rekel, da le v njegovi organizaciji je vse dobro. Pravi jo pa, da uporabljajo tako metodo pri JSKJ, kjer na shodih naštevajo, da je prva v

tem, edina v onem in sploh najboljše v vsakem oziru. — Običaj je, da kadar se SNPJ komu zameri in se nad njo ne more maščevati, obrne svoj srd na socialiste, na Proletarca, Prosvetno matičo itd., ker tem najlaglje škoduje. — F. Z.

Združenje je lepa beseda, ki pa se jo velikokrat zlorablja. Za združenje je treba pravé volje in sorodnosti med onimi, ki žele postati eno. Zmerjanje in opravljanje pa ni pot v skupnost.

Frank Barbič poudarja rek, "delavci, združite se!" Ogreva se zanj in graja one, ki po njegovem mnenju podirajo to geslo. Kajne, na papirju je ta rek lahko poudarjati. A kaj pa v praksi? V Clevelandu so trije klubi JSZ, toda sodrug Barbič ni z nobenim teh združen, nego s klubom v Chicagu, ki je mnogo milj stran. — J. P.

V Newburghu (Cleveland) so si postavili Slovenci novo cerkev. Kanonik Oman pravi: "Napredujemo!" Tudi v Lemontu, kjer imajo novo sementišče, govore o napredku. Med njimi ni nič prerakanja, ali so za ali proti "stranki", nego delajo med narodom in zanjo uspehe za svojo stvar.

Am. Domovina očita Enakopravnosti in njenemu "bossu" skoke iz "prepričanja" v "prepričanje". Meni, da ne bo nič čudnega, če bo začela nekega dne na vso moč pisati za sveto vero. Tako se je svoječasno primerilo tudi Am. Domovini, kjer imajo skušnjo. "Enakopravnost" dolži krivde za te napade v A. D. največ Prosveto, oziroma njenega urednika. Pa je res čudno, ker smo tako nerodno "napredni".

Tekma v potrkavanju! Kje? Imeli so jo v Newburghu pod pokroviteljstvom svetovnega slovenskega katoliškega dnevnika Am. Domovine. Ampak naštrada je bila samo \$5.

James Debevec se zgraža v svojem listu nad Enakopravnostjo, ker drži in zagovarja Rusijo in priznava, da je še vedno s Stalinom. Torej je "E." v resnici komunistična, pravijo v A. D. in se hudujejo. To je slabotni za Naprej, kajti čemu je treba v Clevelandu dveh komunističnih listov! A kar se Stalinove Rusije tiče, se zanjo ne ogreva samo "E.", ki zanikava nezmotljivost papeža, nego tudi Rev. Trunk, ki jo priznava.

Pravično sodbo o Rusiji bo izrekla šele poznejša zgodovina.

NOVA FRANCOŠKA DIPLOMACIJA

Nova francoska vlada nadomešča prejšnje poslanike francoske republike z novimi, ki bodo zastopali "preporod francoskega naroda". Naravno, da se morajo poslanci republike umakniti, ker je ni več. Delali so skupno z angleškimi diplomati in kazali zastopnikom Nemčije hrbet. A poslanski "preporode" Francijo se morajo Hitlerjev diplomatom sladkati in angleškim pa metati zaničljive poglede. Na vrhni sliki je Henry Hays, versailski župan, ki ga je nova francoska vlada imenovala za pečanika pri ameriški vladi, prejšnjemu pa vzela službo. Na sliki z novim poslanikom je žena prejšnjega (odstavljenega) angleškega kralja Edwarda, Wally Simpson, sedaj knežinja windsorska (Duchess of Windsor).

na," meni Enakopravnost, ki pa je svojo že napravila in jo znova potrdila v editorialsu dne 2. avgusta. V njemu pravi med drugim:

"Vse do Stalin-Hitlerjevega pakta smo stali odločno ob strani Sovjetske Rusije, ker smo verjeli v njeno poslanstvo, v katerega je vedno verjelo. Danes priznavamo, da je ta paket ubil milijone duš, čeprav postaja zdaj vedno jasnejše, da je bil morda baš ta paket potreben za rešitev človeštva vohče in slovanstva še posebej..."

Torej je Hitler s svojim paketom, ki ga je zmesetaril z gospodarjem Kremlija, v resnici imel namen rešiti človeštvo in slovanstvo... Saj je to očitno pokazal takoj po podpisu pogodbe z Rusijo, ko je "osvobodil" poljski narod in pred njim pa vzel čeha pod svoje varstvo. In tudi drugi slovanski narodi se po sklenitvi onega pakta počutijo čezdalje bolj varne... Molotov pa je zagotovil Nemčiji varnost ob Rusiji... Torej naj le še "protektira" Slovane!

"Čikaški papeži", ki si jih je privoščila Enakopravnost, da jim bere levite in "učí kozjih molitvic", niso brez napak in tudi zmotljivi so, toda ne toliko kakor "papeži", ki so poskrbeli serijo članov v Enakopravnosti proti "čikaškim pravovernikom". Morda je vročina kriva. Smo pač v pasjih dneh.

Louis Jartz s svojimi "razglabljanji" v Enakopravnosti še vedno išče samega sebe in prepričanje, ki ga je nekoč nekaj imel ter ga izgubil. — J. P.

John Teran se je oglasil

Pred tednom je bil v Proletarcu dopis Kristine Turpin, ki je opisala med drugim tudi obisk, ki so ga na Elyju, Minn., napravili k našemu veteranu Johnu Teranu.

Prošli teden se je oglasil tudi on. Pravi, da je šel v "prosto naravo" z izvoščkom, ker se vsled slabega zdravja ne bi upal ven sam. (J. Teran živi na farmi v res prosti naravi, če bi imel takšno na primer v bližini Chicaga, Milwaukeeja ali Clevelanda. Toda tam je že blizu mesta, ki šteje kakih pet tisoč ljudi. Relativno rečeno torej on ni v "prosti naravi", četudi je v več kvadratnih miljah, kjer živi on, le nekaj ducatov prebivalcev.)

Piše dalje, da mu je dal navodilo iti v prosto naravo zdravnik. "Naj mi komarji izpijejo kri, kar je slabe," piše John, "da bo le zdravniku po godu."

Obljublja, "da bo še to sezono" pomagal našim publikacijam, predvsem Koledarju, in pozdravlja vse, ki ga poznajo ali se ga spominjajo iz nekdanjih dni.

Dve zabavi Družabnega kluba Slovenski center

Chicago. — Odbor Družabnega kluba Slovenski center je na svoji zadnji seji sklenil, da priredi dve zabavi, in sicer prvo v soboto 21. sept. in drugo v petek 6. dec. To bo ob enem letna seja članstva kluba potem bo zabava.

"V BELGIJI VSE MIRNO!"

Belgija je ob svojo neodvisnost in prebivalstvo se je sprizajnilo z nezbežnim. Tudi ako Anglija premaga Nemčijo, se to najbrž ne zgodi v toliko meri, da bi Belgija postala svet to kar je bila do sedanjega vojne. Gornja slika je iz glavnega belgijskega mesta Bruslja. Na kavarniških pločnikih sede med drugimi nemški vojniki in čitajo o svojih "uspehih". Časopisje skoro cele Evrope je sedaj urejavano po ukazih in željah nemške censure.

Ena največjih dram v človeški zgodovini

Amerika je danes največji laboratorij v zgodovini ne samo po svojem preskušanju v človeški svobodi in ljudovladi, nego tudi po svojem edinstvenem in nenavadnem stapljanju plemenskih in kulturnih nadihov, pravi Filip Kinsley.

Če hočemo videti, kako silen je ta problem, je nam treba pogledati samo plemensko sestavo ameriškega prebivalstva. Po "Letopisu ameriške akademije" (Annals of the American Academy) je bilo l. 1930. naše prebivalstvo, ki je štel 122.775.046 oseb, razdeljeno takole:

Belokožcev	108,864,207
Crncev	11,891,143
Mehikancev	1,422,533
Indijancev	332,397
Kitajcev	74,954
Japancev	138,634
Filipincev	45,208
Drugih	5,770

Med belokožci, katerih število se ni dosti izpremenilo od l. 1920. naprej, je bilo 14,204.147 tujerodcev.

Zelo malo je bilo znanstvenega preučevanja glede na podrobne plemenske delitve, kakor na primer glede delitve v severnjake, sredozemska, keltška, baltška, alpska in dinarska plemena.

V razdobju od 1920 do 1930 je bilo 45 odstotkov belokožcev v Zed. državah iz Anglije in severne Irske, 17 odstotkov iz Nemčije, 11 odstotkov iz Irske svobodne države. To pove zadosti različno, katero plemo je prevladujoče v tej deželi.

V odstotkih je sestava ameriškega belokožnega prebivalstva razdeljena takole:

Angleških ljudi	37 odstotkov
Škotskih ljudi	6 "
Irskih ljudi	11 "
Nemških ljudi	17 "
Drugih ljudi	27 "

(Italija, Poljska, Francija po 4 odstotke vsaka; Rusija, Čehoslovaka, Nizozemska, Švedska po 2 odstotka vsaka; Norveška 1.5 odstotka; nobena druga dežela niti en odstotek.)

V 1850 je bilo več kakor 90 odstotkov med tujerodci iz severozapadne Evrope. V 1930 se je to število v odstotkih znižalo na 38 odstotkov.

Clinton S. Burr je l. 1920. podal v svoji študiji o izvoru belopolnega prebivalstva sledečo sliko:

Iz severozapadne Evrope	80,984,319
Iz zahodne Evrope	4,978,178
Iz južne Evrope	3,993,884
Semitev	3,391,498

Povest o priseljevanju v to deželo je ena izmed največjih dram v človeški zgodovini.

Začela se je z odkritjem novega sveta in bojem, ki se je vnel med evropskimi kralji za kolonialno bogastvo. Španija, Francija, Anglija in Holandska so se zagnale v to tekmo. Ob času ameriške revolucije še vedno ni bilo odločno vprašanje, ali bo Francija, ali Španija, ali Anglija zavladala v notranjosti te dežele. Južni Illinois se je imenoval vrt Nove Francije. Kolonija Georgija je bila ustanovljena za odbijalo proti Španiji na jugu. Ustanovili so Akadijo in Quebec na severovzhodu. Rusi so ogrozili Kalifornijo. Bila je izpostavljena na milost in nemilost najmočnejšega.

Anglija je že zgodaj zavladala na obali Atlantskega morja s pomočjo svoje kolonizacijske politike in z značajem svojih kolonistov, ki so bili poljedelci in rokodelci. Na koncu kolonialne dobe je bilo tod 90 odstotkov ljudi anglosaškega rodu. Holandski so prišli v New York, francoski hugenotje v Južno Karolino, angleški kvekerji in Cimbrji (Welsh) v Pensilvanijo.

Močna škotsko-irska skupina Eden najmočnejših življev v tem zgodnjem priseljevanju so bili takozvani škotski Irski s se-

bila laška povodenj. Nemci in škandinaveci so šli večinoma na kmete, a Italijani, Avstrijci, Rusi, Poljaki in Židje pa v mesta. Poljski Židje so se razporedili na štiri milijone do l. 1899. Polovica teh v New Yorku. V letu 1913. se je priseljevanje nekam uneslo in se bolj in bolj krčilo do današnje malenkosti.

Narodnostne izvore našega prebivalstva je bilo treba določiti za kvotno postavbo l. 1924. In ta določitev nam kaže, da je bilo 41 odstotkov prebivalstva angleškega in severnoirskega izvora, nad 16 odstotkov nemškega, 11 odstotkov iz Irske svobodne države, Kanade, Italije, Poljske, Švedske, Nizozemske, Francije, Čehoslovake, Norveške in Mehike.

Nemci in škandinaveci so ostali v kmetijskih območjih, a Lahi in vzhodni Evropejci pa v severnih mestih. Italijani, Rusi in Avstrijci so se zbirali po državah ob srednji atlantski obali.

Nekaj okrožij neprizadetih

Edini del naše dežele, ki ni bil prizadet od tega priseljevanja in ki je še vedno za 99 odstotkov pristno ameriški, tvorijo nekateri kraji v Apalahih in Ozarkih, potem nekaj okrajev v ohajski dolini in pa par okrožij v notranjosti na severu. Južne države so dobile majhen odstotek tujerodnih belcev.

Zamorsko prebivalstvo je naraslo iz 757,208 oseb l. 1790. na 11,891,143 v l. 1920. Madison Grant podaja v svoji knjigi "Conquest of a Continent" sledečo razdelitev belokožnega prebivalstva izza leta 1920. z ozirom na njih rojstno deželo:

Anglija, Škotska, Valička	39,242,733
in Severna Irska	14,833,588
Nemčija	10,378,634
Irska svobodna država	3,626,692
Poljska z židi vred	2,108,283
Italija	2,024,434
Rusija	1,835,559
Francija	1,970,189
Švedska	1,623,438
Nizozemska	1,141,292
Čehoslovaka	976,244
Norveška	961,406
Avstrija	790,928
Švica	735,083
Belgija	703,409
Danska	440,518
Ogrska	338,056
Jugoslavija	293,100
Finska	272,104
Litvinska	185,423
Portugalska	182,103
Grška	181,658
Rumunska	144,844
Španija	138,389
Letvica	
Dežele izven kvote, Kanada, Mehika in druge	5,488,757

Do 1820 je ameriški fizični tip zelo podoben onemu Velike Britanije, kakor pravi znameniti antropolog Aleš Hrdlička. Ta je preučeval stare Amerikance štirinajst let ter dognal, da je nastal nov tip pod vplivom okolščin. In fizično je bil to dober tip.

"Študije ne podajajo nobene razvidnosti za to, da bi masa priseljenecv prinašala inferioriteto teles ali podedovano inferioriteto možgan," piše on. "Vse, kar je morda potrebno, je priložnost za popoln razvoj v primerno ugodnih ameriških razmerah. Lahko je mogoče, da postanejo nekatera območja več ali manj pisana z evropskim kulturnim nadihom, ampak prav malo nevarnosti pa je, da bi se ameriški tip pridužal in poslabšal, pa naj je to že telesno ali duševno, vsled priseljevanja, dokler se varujemo pred umsko abnormalnimi in drugimi nezaželjenimi ljudmi. Nobenega vmesnega tipa ni, nobenega, ki bi bil bližji severnemu kakor alpskemu."

Prva slovenska pralnica se priporoča rojakom v Chicagu, Ciceru in Berwynu.

Parkview Laundry Co.

FRANK GRILL in JOSEPH KOZDRIN, lastnika
Fina postrožba — Cene zmerne — Delo jamčeno
Telefoni: CANAL 7172—7173
1727-1731 W. 21st Street CHICAGO, ILL.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina, za Združeno državo (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

Razprava o reorganiziranju J. S. Z.

RESIMO NAJPRVO NASE NOTRANJE PROBLEME

West Allis, Wis. — V razpravi je problem, o katerem smo mislili, da bo rešen že na zboru (meseca julija v Clevelandu). Vsak naš zbor se je vršil v posebnih oziroma različnih razmerah. Toda se nobeden ne v toliko svetovni konfuziji, kakor se je letošnji. Na vsakem so bila pred delegati različna vprašanja. Mnogo so bila rešena povoljno in to največ po zaustavitvi, ki so zasledovali dogajanje brez trenja in premišljeno. Zborov teh časih pa je bil še veliko važnejši.

Priporočal sem že pred zborom, da bi se delegati omejili kolikor največ mogoče na notranje zadeve JSZ in Prosvetne matice. Brez pretiravanja lahko trdim, da smo vsi za ojačanje aktivnosti naše zveze in za poudarjanje kulturnega dela pod okriljem Prosvetne matice, kot na dramskem in glasbenem polju. Posebno pa moramo gledati na to, da publikacije, ki jih izdaja JSZ, gredo med ljudstvo kolikor največ mogoče. Kajti vsebina teh je vredna vsake priznanja in je več kot greh, da je ljudstvo ne dobi v roke v večji množini.

Te vrste problemi niso sicer nič kaj mikavni, imajo pa to dobro stran, da so koristni in nas drže skupaj, dočim nas vnanje zadeve razpršujejo. Kar je bilo storjenih napak na delavskih zborih, izvirajo največ iz prekanj radi vnanje politike te ali one dežele in pa o stališču stranke z ozirom na njeno vnanjo politiko. Vrh tega pa še sprejemanje raznih deklaracij, ki so pokretu več škodovali kot mu koristile. Nekateri, ki jih je sprejela soc. stranka, so se glasile kot da je v tej deželi že 20 odstotkov politično organiziranega delavstva, ki nadvladuje neorganizirane milijone in sklepa v njihovem imenu.

Ne mislim, da naj se delavci ne brigajo za svetovne dogodke in za drugo kar bistrino in vodi v čim boljše razumevanje. Sem zato, da se naj delavci čim boljše pouče o vsem, kar se dogaja širom naše oble. Ne zdi pa se mi umestno, da bi mi delali kakve večje zaključke z ozirom na zunanjo politiko ali pa evropske homatije. Prvič zato ne, da ohranimo edinstvo, in drugič pa, ker se dogodki v Evropi tako naglo menjajo, da jih ne ve, kaj nam prinese jutrišnji dan. Sklepati o situaciji v Evropi je špekulacija, ker nihče ne ve kaj vse še pride iz nje. Doktor bo imela Hitlerje, Mussolinije, Staline in druge slične diktatorje, kdo more povedati, kaj bo jutri tam kjer oni samolastno odločujejo in store kar se jim zljubi? Kdo more vedeti, kak domislek pride v Hitlerjevo glavo recimo čez eno uro? Za svoja dejanja ni odgovoren nikomur in nobe-

nega mu ni treba vprašati za dovoljenje?

S predlogom za reorganiziranje JSZ, kakor je bil priobčen v Proletarcu, se strinjам. Ako se izvede, bo imela JSZ več priložnosti za izvrševanje prosvetnega dela med našim ljudstvom. In čimveč ga bo opravila, toliko boljše bo za nas in splošno slovensko družbo. Kajti če je ena skupina ljudi dovolj poučena o vsem, kar se godi doma in po svetu, je to dobro zanje, kakor je dobro za posameznika in za narod. Poučeni kulturni ljudje vedo, kako braniti svoje pravice in svobodo. Kulturni človek se zna orientirati v vsaki situaciji, dočim so nekulturni ljudje kot čreda ovac. Vsak premeteneč jih lahko blufa in zavaja po svoji volji. — Frank Candek.

MED BESEDAMI IN DEJANJI JE VELIKA RAZLIKA

Na zboru JSZ meseca julija v Clevelandu je bil referent o agitaciji tudi Anton Šular iz Kansasa. (Op.—Objavljen je v tej številki.) Zanimivo so bile njegove šaljive ugotovitve, da želje in besede na papirju našemu gibanju nič ne pomagajo. Ako kdo napiše v svojem dopisu "Proletarcu pa želim veliko naročnikov", ne bo s tem dobil niti enega. Dobiš pa jih, če dejal šular, ako greš "od hiše do hiše".

To stran tratimo sedaj z razpravo o predlogu zbora za reorganizacijo JSZ. Bilo bi pametnejše, če bi jo porabili za povesti, kakor je delegatom svetoval omenjeni kansaški sodrug, toda sklep je sklep. Na tej strani v okvirju je tudi apel z naslovom "Kaj lahko storimo za socialistično stranko" in v njemu nasvet, da naj vsakdo, ki agitira zanje, piše o svojih uspehih drugim v vzpodbudo.

Na primer, ako bi Frank Barbič poudarjal: "Toliko in toliko tisoč podpisov potrebujemo na peticije socialistične stranke, ako hočemo na glasovnico. Jaz sem jih dobil med motorniki in konduktorji v car barnu in med drugimi ljudmi, do katerih grem s peticijo od hiše do hiše, že toliko in toliko", bi s tem pokazal, da mu je res za soc. stranko. In tudi če bi rekel, za Proletarca sicer ne agitiram dosti, dobil pa sem ducat naročnikov Callu, bi tudi več zaletlo, kakor pa njegove hude besede, iz katerih ne zvane za Proletarca in JSZ nič dobre želje.

Spominjam se, ko smo v Chicagu že imeli soc. stranko, kako težko je bilo med onimi, ki so proti "ločitvi", dobiti take, ki bi dali vsaj nekaj ur časa na teden za njeno kampanjo. Klub št. 1 se je obvezal, da bomo njegovi člani in članice raznesli kampanjske letake po zapadni strani. Apeiralni smo, da naj vsakdo pomaga, a bili so

redki, ki so se priglasili. Letake smo vseeno raznesli, kajti tisti, ki smo to delo prevzemali, smo morali pač delati toliko več, in če naloge sami nismo zmogli, smo najeli otroke na svoje stroške, da so nam pomagali.

Soc. stranka je imela večasi v Chicagu mnogo priredb. Banke, shode, konference itd. Velika večina onih, ki pravijo, da so proti "ločitvi", se jih ni udeleževala. Letos smo imeli običajno prvomajsko slavoje. Udeležil se ga je samo eden izmed onih, ki je v Proletarcu pisal proti "ločitvi". Vsega skupaj nas je bilo na tem slavuje izmed članov kluba št. 1 kakih osem.

Vprašal tega ali onega: "Vzemite peticijo, kajti če ne dobimo podpisov, naših kandidato ne bo na glasovnici." Človek bi mislil, da nam bodo dali pri tem dober vzgled posebno tisti, ki se v sedanjih polemiki za stranko najbolj ogrevajo. A izmed njih sta se v nabiranju podpisov v resnici potrudila le Anton Garden in D. J. Lotrich.

Sodruzi iz drugih krajev so mi zadnjič pravili o nekemu, ki se proti ločitvi silno huduje in je na vsi vso moč za soc. stranko. Teško je povedati, da ni v nji aktiven že kakih 25 let in da se udeležil vsakih občinskih volitev, v katerih nima izbirati med drugimi kot med kandidati kapitalističnih strank.

Ako prečim, da bom odstopil, če se "ločimo", s tem le priznam, da iščem pretevo za pogolen umik. Kajti če bi se šlo res za stranko, saj ima vendar vsakdo nič koliko priložnosti delati zanje! A če verjamete ali ne, niti delegator za posebanj se njegove okrajne organizacije ne moremo dobiti.

Nekdo je pravil, da smo izgubili že mnogo članov, ker smo "proti stranki". To je kajpada le trditve na papirju, ali izrečena tjavendan na kaki seji. Kajti če bi bila resnična, bi dobitniki rajše rekli, da so šli od nas "direktno v stranko". Pa niso nikjer, razen morda pri demokrah.

Na zboru smo imeli pred sabo vprašanje bodočnosti J. S. Z., katero LAHKO otmemo. Socialistične stranke MI ne bomo mogli, čeprav tvorimo šestino njenega članstva, kajti ameriški delavci se zanje ne brigajo, kakor pravi v tej številki Frank Podboy, ki ve, kaj so aktivnosti v JSZ, v unijah in v soc. stranki iz svojih dolgoletnih izkušenj. Od zboru sprejeti načrt priporoča vsem nam delati tudi v bodoče za soc. stranko, kjer obstoji, toda glavna naša briga naj bo ohraniti to, kar smo si med sabo zgradili. In tudi za to je treba aktivnosti — treba je "od hiše do hiše", delati v odborih in na prireditvah ter posagati v žep, kadar je treba gmotnih sredstev. — F. Z.

Barbičevi leviti "fantom pri Proletarcu"

Cleveland, O. — Vprašani smo, čemu ne razumemo stvari kot so? Kar pač pomeni, da mi ne razumemo nič nego le blebetamo ne da bi vedeli čemu smo proti odstopu iz soc. stranke.

Pravijo nam, da se gre za ohranitev JSZ, za Proletarca in druge naše ustanove, ki so v opasnosti. Katere so te "druge ustanove", ne vemo, razen če je tu vključena naša kultura, ki pa se deli na več kosov. Namreč na čikaško kulturo ali Prosvetno matico, na clevelandsko kulturo z Glasbeno matico, mladinskimi pevskimi zbori in domačo dramatik. Koliko smo tukaj ogroženi, mi ne vemo. Zato bomo govorili le o JSZ in Proletarcu.

Ako se gre za ohranitev JSZ, dobro, mi smo tudi zato in prav radi tega hočemo, da ostane v soc. stranki. Torej čemu ste prišli s predlogom, da se odcepimo? Mi hočemo, da veja ostane na deblu, zato se nam zdi omejen predlog za odžaganje veje škodljiv naši organizaciji. Ali se bomo pustili zavajati od tega, radi česar smo pristopili k JSZ, k socialdemokratu in newdealovcem? Ali k republikancem? To je vprašanje, na katerega je treba odgovoriti. Ako hočemo pristopiti k

eni izmed omenjenih treh skupin, je treba JSZ popolnoma opustiti.

Če se gre za ohranitev Proletarca, ja kakšno škodo pa mu dela S. P.? Navedli ste le piškavne vzroke. Ako hočete več naravnih, morate pričeti boj proti nam nepotrebnim slovenskim listom, ki zavajajo narod, kakor hočete zavajati vi nas, ki pa se ne damo vleči za nos (sčt).

Zadnjih, ko ste bili v Clevelandu, čemu niste povedali rojakom, kaj je dobro zanje in kateri list je prikladen ter vreden, da ga čitajo? Zakaj niste povedali svojim sodrugom (v Clevelandu), da je škodljiv Proletarcu, ko so že v drugič ustanovili list, ki dela konkurenco Proletarcu? Zato niste povedali, ker hočete biti lepi in pa kazati drugega, češ, on je tisti! In v Milwaukeeju imate tudi konkurenta. Vzrok torej ni S. P. ampak pri vas.

Treba bi bilo priobčati tako štivo, da bi bilo vsešč večini. V 30 letih se nismo toliko naučili, da bi znali kako zadovoljiti onega, kateremu prodajamo izobraževalni produkt. Torej če je kje kaj narobe, je doma pri Proletarcu. Vi fantje, ki delate v uradu, upoštevajte, da delate zato, ker smo mi odjemalci. Če bi nas ne bilo bi vi ne bili tam. Zato je dobro rabiti napram nam vljudnost, katere se učimo mi tudi pri družbi, ki prodaja štrikare. Pred mano je namreč pismo, ki ni napram vam nič pohvalno. V njemu je pisano, da se je po zborovanju na potovanju preziralo gotove delegate, ker niso pihali po vetru. — Frank Barbič.

(Op.—Glede argumenta, da hočemo "odrezati vejo od debla", naj Frank pojasni, kaj je "deblo" na primer v Ohio. Lani je plačevalo soc. stranki v njegovi državi assessment povprečno 206 članov in članice. Med temi so člani petih klubov JSZ, v Clevelandu, v Bridgeportu in Girardu. Vse se tako zdi, da so ti klubi deblo in ne veja. Ako bi bil Frank aktiven v S. P. bi mu bilo to znano. In kdo je naš "konkurent" v Milwaukeeju? Nam ni znano, da izhaja v Milwaukeeju kak slovenski socialistični list, ki bi tekmoval Proletarcu. Kar se tiče opravljenih pisem, ki si jih gotovi ljudje izmenjajo med seboj, well, "dober tek!")

V nedeljo dan kluba št. 45 JSZ North Chicago, Ill. — Poročeno je že bilo, da tukašnji klub št. 45 JSZ priredi piknik v nedeljo 18. avgusta na prizajnem kraju pri reki Des Plaines. Komur ni ta prostor znan, naj mu služi sledeče navodilo: Peljite se po cesti Belvedere do omenjene reke, nato zavijte na levo, pa boste na pikniku socialističnega kluba. Trok odpelje tja izpred SND v Waukeganu ob 1. in ob 2. pop.

Kolikor meni znano, bo to pri nas zadnji piknik v tej sezoni, zato pričakujemo velikega poseta. J. Mesec.

SSPZ predložila nov načrt za združenje s SNPJ ali z JSKJ

(Nadaljevanje s 1. strani.) Združenja med vsemi tremi organizacijami ne bo, kajti vodstvo JSKJ ni prav nič za skupnost s SNPJ in izgleda, da je večina članstva z njim. Na drugi strani je večina članstva SSPZ bolj za združenje s SNPJ kakor z JSKJ, toda prej omenjena polemika je vprašanje združitve spravila v napetost odnošajev, krivdo za to stanje pa vrača vsaka stran drugo na drugo. Kakor je situacija sedaj, je le malo verjetno, da bo podvzeta akcija za združenje uspešno zaključena.

Ampak če bo in se SSPZ sporazume z obema organizacijama, to je, s SNPJ in JSKJ, bo članstvo SSPZ na referendumu odločilo, s katero izmed teh dveh se združi. Če pa bo dosežen sporazum samo z eno, postane veljaven brez referendum. Vse izvede zaplenjene knjige je prejelo državno tožilstvo v Mariboru. Mi smo se takoj na to obrnili na različne osebe v Beogradu radi posredovanja, da se knjiga osvoboditi zaplenbe. Vložili smo posebno prošnjo na notranje ministertvo. Od tega časa stalno dregamo, da bi se prošnja rešila. Rešitve pa ni, da si nam je bila obljubljena. Pred par dnevi smo osebno intervenirali v Beogradu in

IZ ZAPISNIKA SEJE ODBOROV JSZ

dne 2. avgusta 1940

Navzoči Louis Béhiger, Anton Garden, Angela Zaitz, Donald J. Lotrich, F. S. Tauchar, Joseph Drasler, Frank Zaitz in Chas. Pogorelec. Odsotnost so prijaviili Rok Božičnik ter Josko in Mary Oven. Drugi odsotni: Frank Alesh, Vinko Ločnikar in Justin Zajec.

Za predsednika seje izvoljen Tauchar.

K torki dnevnega reda "poročilo tajnika" je Chas. Pogorelec dejal, da vsled zbora, ki smo ga imeli minuli mesec, ni za to sejo nič posebnega pripravil in tudi sprememb ni. V glavnem je ta seja sklicana, da čuje zapisnik šeste seje XII. zbora JSZ in Prosvetne matice, ker ni bil čitan na zboru.

Tisk in literatura. — Pogorelec poroča, da je delo za prihodnji letnih Am. druž. kolelarja kar se nabiranja oglasov tiče v teku.

Zapisnik XII. zbora JSZ. Pogorelec prečita zapisnik zadnje seje minulega zbora JSZ in Prosvetne matice, ker ni bil prebran na zboru, nego je bilo sklenjeno, da naj se to stori na seji eksekutive, predno bo objavljen.

Lotrich je po prečitaniu predlagal, da eksekutiva zapisnik odobri. Angela Zaitz podpira predlog. Anton Garden je dejal, da je potreben popravek tam, kjer zapisnik govori o izjavi Kristine Podjavoršek. Ona ni govorila o možnosti, da ona odstopi, nego o verjetnosti, da odstopi njih klub.

Predlog s tem popravkom sprejet.

Pogorelec predlaga, da se naj zapisnik minulega zbora izda v posebni prilogi Proletarca, ki naj obsega ne več kot 8 strani, kot običajno. Sprejeto.

K razpravi glede referendumu o reorganiziranju JSZ predlaga Lotrich, da naj diskuzija traja v Proletarcu do vključnega 4. sept., do 6. septembra pa morajo dobiti vsi klubi glasovnice. Glasovanje se konča 6. oktobra. Predlog podpisan. Garden predlaga dodatke, da se naj glasovnico predloži eksekutivi predno bo razposlana. Predlog z dodatkom soglasno sprejet.

Prosvetna matica. — Tajnik Chas. Pogorelec pravi, da bomo morali letos izdati kaj primerne za članstvo društev Prosvetne matice v tej deželi, ker so zveze s stari krajem vsled vojne onemogočene. Bilo je sklenjeno, da se vpraša Ivana Jonteza, ako ima že spisano kako daljšo povest, in če ne, da se znova preudari, če bi bila primerna za ponatis Z. Topalovičeva knjiga "Pomlad človeštva".

Datje je tajnik Pogorelec poročal, da je dobil sporočilo iz starega kraja, čemu nismo dobili za Prosvetno matico vseh naročenih knjig. Med njimi je bila povest "Karamora", ki jo je spisal sloviti ruski pisatelj pokojni Maksim Gorki.

Pismo iz starega kraja, datirano 10. junija, pravi med drugim:

"Knjigo "Karamora" so nam zaplenili. Poslali smo vam knjigo "Marseljezo", kolikor ste jo naročili, in vse druge.

Pošiljka, ki je bila oddana na pošti 2. decembra je bila poslana po pošti iz Maribora v Ljubljano in je tu obležala, ker ni bilo poštnih zvez z Ameriko.

Med tem je dne 13. decembra državno tožilstvo odredilo zaplenbo "Karamore". Vse knjige oddane na Vaš naslov so prišle iz Ljubljane v Maribor na tukašnjo policijo. Policija je potem izročila zaplenjene knjige in nezaplenjene vrnila pošti. Gotovo so se pri tem zgodile tudi nepravilnosti, da so se polasti knjig, ki sploh niso bile zaplenjene.

Vse izvede zaplenjene knjige je prejelo državno tožilstvo v Mariboru. Mi smo se takoj na to obrnili na različne osebe v Beogradu radi posredovanja, da se knjiga osvoboditi zaplenbe. Vložili smo posebno prošnjo na notranje ministertvo. Od tega časa stalno dregamo, da bi se prošnja rešila. Rešitve pa ni, da si nam je bila obljubljena. Pred par dnevi smo osebno intervenirali v Beogradu in

nam je bila zopet obljubljena rešitev. Danes smo ponovno pisali in moramo sedaj čakati na odgovor.

Mogoče se nam bo posrečilo osvoboditi knjigo zaplenbe in jo spraviti nazaj na pošto, da bo šla v Ameriko, se predno bo Mussolini eksplodiral in napovedal vojno. V tem slučaju bo poštni promet z Ameriko ustavljen, ali pa se bo razvil preko Azije, kar bo pomenilo ogromno zakasnitev. Zakasnitev je načelna tako ali tako. Knjiga je bila zaplenjena na pobudo lokalnih slovenskih faktorjev, češ, da je protiverška.

Veseli bodite, da vas loči ocean od Evrope. Sicer ta ocean ne pomeni nepremostljive prepreke. Zato je prav, da se zavedate, da boste prišli tudi vi na vrsto, ako v Evropi zmagajo Nemci, s pomočjo Italijanov. Kaj bi pomenila taka zmaga za nas neutralsce, njihove sosedse, si lahko mislite.

Vsled vojne je vse gospodarstvo težko prizadeto. Industriji, ki dela nujne življenske potrebe, primanjkuje često surovin, one grane proizvodnje, ki niso važne za vsakdanje potrebe in oborožitev pa samo živetarjijo.

Živimo v negotovosti in ne vemo, kdo in kdaj nas bo napadel. Ako se vojna razširi, potem pridemo tudi mi na vrsto.

Vsekakor enkrat mora biti konec more, ki nas tlačijo že toliko let. Človek živi iz dneva v dan in je navečan čitati te večne grožnje in živeti v pričakovanju najhujšega. Naj se že odloči stvar, da bodo ljudje vedeli pri čem da so. Ako čaka Evropo suženstvo, se tudi vi ne boste imeli dobro v takem sosedstvu.

Upajmo, da bo čez par let zasijal svetlu dan miru, pa tudi dan resnične svobode in demokracije ter socialne pravčnosti. Zal, da jih mnogo, mnogo borcev za te ideale ne bo učakalo tega dne.

Čim bomo prejeli rešitev vam bomo pisali.

Sodružno pozdravljamo — Po kratki razpravi glede tega pisma sklenjeno, da naj stori odbor Prosvetne matice vse kar more, da knjiga Prosvetne matice pravočasno izide.

Seja zaključena ob 11. zvečer.

O suhi in smrtni nesreči

Springfield, Ill. — Ko to pišem, imamo top silno vročino, okrog 100 stopinj. Mnogi so vsled nje zboleli. V vročini so se namreč nalezli nekatere mrzlice ali "fibra", kakor pravimo v ameriški slovensčini.

Illinois je dežela koruze. Vsled suše to pridelavek zelo prizadet. V vodnjakih je zmanjkalo vode. Imam par ducatov kokoši, ki so tudi trpele vsled vročine.

Obiskal me je prijatelj Luka P. Radovednost ga je zanesla tudi v kokošnjak. Čudi se in pravi, čemu so se kokoši tako oskubile, da so do malega nage. "Vročina prijatelj, vročina," sem mu dejal.

V nedeljo 4. avgusta sem obiskal rojake na Wittu, Ill. Vedali so mi, da je mojega starega prijatelja Petra Kokalna ubil vlak. Pred par leti ga je zelo poškodovalo v premedgovniku. Ko je okrevaj, je moral še vedno hoditi opt ob palico. Tako je usodnega dne hodil ob železniški progi, ob kateri so bile jame. (Družba jih je dala zasuti še isti dan, ko se je temu rojaku pripetila nesreča.) Peter je najbrže gledal vlak, se spodtaknil in padel. Vsled bozne nege si ni mogel dobiti ravnotežja, pa je zadel med kolesja.

Bil je udovec. Zena mu je umrla pred par leti. Njegovi si-

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

novi in hčere so odraščeni in delajo menda vsi v St. Louisu. Ko so bili obveščeni o smrti očeta, so se vrnili in plakali, da je bilo še drugim nežrečno hudo. Kajti izgubili so prej mater in sedaj še očeta.

Pokojnemu prijatelju blag spomin in njegovim sorodnikom iskreno sočutje.

Anton Gorenz.

PRELEDBE KLUBOV J. S. Z.

AVGUST

STRABANE, PA. — Piknik kluba št. 118 JSZ v nedeljo 18. avgusta na Dronikovih prostorih.

WAUKEGAN, ILL. — Piknik kluba št. 45 JSZ v nedeljo 18. avgusta pri reki Des Plaines, Belvedere road. CHICAGO. — V nedeljo 25. avgusta izlet kluba št. 1 JSZ na "kranjski hribovi" blizu Skavičevega vrta v Willow Springsu.

CLEVELAND. — Piknik kluba št. 49 JSZ v nedeljo 25. avgusta na farmi SNPJ

PARKHILL, PA. — V nedeljo 25. avgusta piknik kluba št. 5 JSZ.

SEPTEMBER

CHICAGO. — Družabni klub Slovenski center priredi zabavo v Centru v soboto 21. sept.

BAKTON, O. — Konferenca Prosvetne matice in JSZ za vzhodni Ohio in W. Va. v nedeljo 22. septembra pri s. Skofu.

BARTON, O. — Piknik v nedeljo 22. sept., ki ga priredi Konferenca Prosvetne matice in JSZ.

OKTOBER

CHICAGO, ILL. — Dramska predstava kluba št. 1 JSZ v nedeljo 20. oktobra v dvorani SNPJ.

NOVEMBER

WAUKEGAN, ILL. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 3. novembra v SND.

CLEVELAND, O. Na Zahvalni dan v četrtek 21. novembra koncert soc. Zarje v SND, St. Clair Ave.

CHICAGO, ILL. — Koncert Save, v nedeljo 24. novembra v dvorani SNPJ.

DECEMBER

CHICAGO, ILL. — Silvestrova zabava kluba št. 1 JSZ v Masonic Temple, 23rd St. in Millard Ave.

CHICAGO. — Občni zbor in zabava kluba Slovenski center v petek 6. decembra.

1941.

MAREC

CHICAGO, ILL. — Priredba v korist Proletarca v nedeljo 2. marca v dvorani SNPJ.

APRIL

CHICAGO, ILL. — Koncert Save, v nedeljo 20. aprila v dvorani SNPJ.

Priporočite Proletarca svojim prijateljem!

Palandech's Yugoslav-American Radio Broadcast every Saturday, 3 to 4 P. M. Station WHIP, 1480 kilocycles. (First Station on your dial.)

Dr. John J. Zavertnik PHYSICIAN AND SURGEON OFFICE HOURS: 2:00-4:00; 7:00-8:30 Daily At 3724 W. 26th Street Tel. Crawford 2212 At 1858 W. Cermak Rd 4:30-6:00 p. m. Daily Tel. Canal 1100 Wednesday and Sunday by appointments only Residence Tel.: Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5700

BARETINCIC & SON POGREBNI ZAVOD Tel. 1475 424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00 Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Kaj lahko storimo za socialistično stranko?

Letos smo v volilni kampanji, v kateri je udeležena tudi socialistična stranka.

Vsako lahko pomaga posebno na te-le načine:

- 1.) Nabira podpise za nominiranje socialističnih kandidatov.
 - 2.) Zbira prispevke v njen kampanjski sklad.
 - 3.) Razpečava letake in brošure socialistične stranke.
 - 4.) Agitira za strankin tédnik Call.
 - 5.) Prične z akcijo za ustanovitev angleško poslujočih socialističnih lokalov. Teh ji je treba v nestetih okrajih.
 - 6.) Kjer je soc. stranka že dobila rubriko na glasovnici, je treba do volilcev z agitacijo, da se jih pridobi za naše kandidate.
 - 7.) Sklicevati kampanjske shode, aranžirati bankete in skrbeti za oglašanje in dohodke.
- Dela za stranko je torej veliko. Vsi, ki ste aktivni v nji, poročajte o uspehih, da s svojimi vzgledi daste tudi drugim vzpodbudo!

Express Your Opinion Now

Only a short period of three weeks remains for discussion of the points involved in the JSF reorganization plan, as accepted by the 12th Regular Convention to be presented to the general membership for final sanction through referendum vote.

As stated last week, discussion will come to a close on Sept. 4, and all Branches will be furnished with ballots by Sept. 6, leaving one month to complete the balloting and closing the entire matter in the 3-month period allotted by the convention.

It is to be desired that all members of the JSF who have not yet expressed their opinion on this very important issue avail themselves of the opportunity in the next three issues of Proletarec. After that period expires and the voting is completed the entire issue will be closed. Either the reorganization plan will be accepted or rejected. If accepted, it will be the "go ahead" signal for rebuilding our movement and drawing into it the entire progressive element among our people in America. If rejected, the Federation will retain its present set-up and continue functioning as heretofore.

Under the proposed reorganization plan a new executive committee will be elected immediately, consisting of eight members from the Chicago territory, who will attend regular monthly meeting and supplemented by an additional five members from throughout the jurisdiction of the Federation, who will have a voice in all important decisions of the executive committee, either by attending its meetings or through the written word.

These five members from outside the Chicago territory will be elected by the general membership, and will be representative of the sections of the country in which our movement is strongest.

Up to the present time the JSF executive committee has been composed entirely of members from within the close vicinity of the national office, who were able to attend meetings regularly. Enlarging the committee to make it more representative of our membership will be, therefore, something new. Its more representative character will undoubtedly prove an advantage gained.

The referendum vote will be a test of the membership's sentiment on whether the JSF should remain directly affiliated with the Socialist Party of America, or continue its work independent of, but in close harmony with, the Socialist Party. It will give an exact picture of our membership's desire. It will settle finally the issue now consuming valuable time, which could be devoted to rebuilding our movement.

Voting 36 to 15 in favor of reorganization, delegates to the Convention showed very plainly their opinion on the issue. If this can be taken as an indication of the general sentiment, and we think it can, acceptance of the plan is a foregone conclusion.

Probably the biggest obstacle now looming in the future is that the minority, the group who favor retaining direct affiliation with the Socialist Party, will attempt to disrupt procedure of the new set-up rather than submit to the will of the majority. This will make for an unpleasant situation indeed, and it is hoped that whatever their actions might be, they will guide themselves by a reasonable policy of broadmindedness and understanding.

Our all-important work and greatest concern right now must be safeguarding the accomplishments of our Federation—our publications—over 35 year's work of countless numbers of loyal sincere and hard-working comrades who fought with all the courage of their convictions to build a workers' movement and the labor press among Yugoslavs in America.

We can not continue very long with our present fast-windling forces. The old comrades are succumbing to the grim reaper steadily, while youth remains indifferent to our work. New policies, new plans, and new contacts must be brought into play if we are to attract youth into taking up the reigns and continuing forward from where the oldtimers are leaving off.

GOD SAVE THE-RICH!

Suddenly it has become clear to a large section of the American public that the ballyhoo about admitting child refugees from war-menaced European nations offers little hope to the children of the working class.

Thus far, the great bulk, if not all, of those British children who have come to seek safety in this country are the offspring of wealthy, and, in many cases titled, families. Thus we are shown a newsphoto of the American financial dictator, J. P. Morgan, with 11-year-old Lord Primrose, son of the Earl of Shrewsbury, "an old friend of Morgan."

We don't begrudge even the child of a titled parasite his chance for life. To us a child is a child. But we can't help noting that the same sentiment is not motivating the rulers of "democratic" British.

The fact of the matter is that Britain, like our own nation, has the capitalist class viewpoint—a viewpoint which accepts as inherently right that some children are born to rule and consume and others to fulfill their destiny by service. It is but a variation of this viewpoint which justifies the saving of rich children while slum dwellers are doomed to servitude in times of "peace" and left to face death from the skies when capitalism breeds its periodic spawn of war.

We make the above observation, without suggesting a definite plan of action for the preservation of Europe's children, merely because the extension of class and caste to refugees is so typical of capitalism's injustices and inequalities. We still are more concerned with the abolition of the economic order which exploits workers in industry and slaughters them in war as a normal way of life and death.

—Reading Labor Advocate.

STORM BREAKS AS ONLY RICH KIDS LEAVE ENGLAND

Since there are 11,000,000 children in England, and removing that number to North America utterly impractical, it has long been known on the inside that the child refugee plan was pushed chiefly for its propaganda value.

But the fact that the lower classes of "democratic" England became aroused because "little dukes and lords and bankers' sons" were being taken to Canada and the United States, and that the talk of mass evacuation was a great fake has brought a statement from Prime Minister Churchill that their removal was unnecessary.

So dangerous had the indignation over alleged discrimination become that Churchill added that if more children were evacuated it would be to remove the disparity between rich and poor. Labor members were rising to attack the class discrimination, openly charging that of the few hundreds of children transported, all were the sons and daughters of the wealthy aristocrats. The political situation being very delicate, there was either silence or reassurances of reform in the future from the Tory side of the house, rather than defense of the policy.

A curious statement was made by Lady Astor, American-born heiress, to the effect that if England gets America to send ships to remove children, that it will only encourage American philanthropy, and they will be sending food ships with relief for the children of France, whose salvation would help Hitler!

ZARJA OUTING

CLEVELAND, O. Singing Society Zarja plans to hold an outing on Sunday, August 18. Arrangements are now in progress. More information can be secured from Zarja members. Andrew Turkman, Jr. (The rest of the article will be published next week.)

AUG. 25TH IS DATE OF BRANCH I PICNIC

CHICAGO.—One of the highest knolls in the forest preserve around Willow Springs was characteristically selected by Chicago Slovenes for picnics regularly in years past, until it acquired the name "Kranjski hribček" and became widely known by that nick-name.

It is located almost immediately above Kepl's picnic grounds and has been selected as the location for the picnic Branch No. 1 JSF, is sponsoring Sunday, Aug. 25.

All members of the Branch are urged to come out with their friends and spend that afternoon on the "hribček." There will be plenty of good things with which to appease your appetite and quench your thirst, and even though the general terrain is quite steep up there, we will find some suitable ground on which to play ballina. In scenic beauty it surpasses any picnic spot we know of. You will enjoy it for that alone.

Remember the date—Sunday, August 25.

Chicago Public Library Announces Examinations

CHICAGO.—The Chicago Public Library Training Class offers free instructions in library science to a limited number of students who will be selected by written and oral examination. The course aims to prepare assistants for the Chicago Public Library only.

An examination for entrance to the Training Class will be given by the Library the first week in September. This examination will include questions in history, literature and current information, designed to test the general knowledge of applicants. Personal qualifications, temperament, health, as well as previous education and experience, are considered in connection with the results of the written examinations.

The minimum education qualifications is four years of high school, however, preference is given to those having a college education and to those between the ages of twenty to thirty.

Anyone interested, who has the qualifications should make application during August in the Training Room of the Chicago Public Library, Michigan Avenue and Washington Street.

Cartoonist Who Created 'The John Smiths' Dead

Sad news to the entire American labor movement, to which he was deeply devoted, was the death last week of Herold Magin, creator of the first and only labor comic strip ever to attain a popular success—"The John Smiths."

Widely circulated among labor publications, Magin's comic strip and other labor cartoons brightened up the pages of many labor papers. He will be long remembered for the work to which he devoted his life.

The labor of a human being is not a commodity or an article of commerce.

THE MARCH OF LABOR

WHITE SLAVERY IN AMERICA!

IN THE 17th CENTURY, PENNILESS IMMIGRANTS CAME TO AMERICA AS INDENTURED SERVANTS — PRACTICALLY SLAVES. OFTEN THE SHIP'S CAPTAIN SOLD THEM TO THE HIGHEST BIDDER.

ALTHOUGH SOME EMPLOYERS FIGHT THE ORGANIZATION OF WORKERS, THEY THE ORGANIZATION APPRECIATES THE "HAT" LABEL. THE "HAT" LABEL IS A GOOD HAT. THERE ARE 1000 TRADE ASSOCIATIONS IN THIS COUNTRY, OF WHICH 100 ARE INTERNATIONAL.

A HAT BEARING THIS LABEL IS A GOOD HAT

LOOK FOR THE LABEL UNDER THE STRIKE BAND

JOHN GREENLEAF WHITTIER, 1807-1892 - BELOVED NEW ENGLAND POET, DREW MUCH OF HIS INSPIRATION FROM THE COMMON PEOPLE. HE AROUSED PUBLIC SENTIMENT IN FAVOR OF THE MILL WORKERS, STRIKING FOR A 10-HOUR DAY IN ANDOVER MASS., HIS BIRTHPLACE. HE DREW UP THE STRIKERS' PETITIONS, DECLARING, "I HAVE LONG BEEN CONVINCED THAT THE TERM OF DAILY LABOR IN MANUFACTURING COMPANIES SHOULD BE ABRIDGED."

THE TACKLERS OF COLORADO ARE STILL PAYING ON THE "RIOT BONDS" ISSUED IN THAT STATE TO PAY FOR THE NATIONAL GUARD'S SUPPRESSION OF THE FIN-PEC COAL-MINER STRIKES. THE STRIKERS WON AND OBTAINED RECOGNITION.

Consumer Notes

A COLUMN OF USEFUL HOUSEHOLD INFORMATION

CHECK YOUR DIET

A group of consumers in a Washington, D. C., housing development got together early this summer and decided to find out for themselves whether they were getting the best possible diet for their weekly food expenditures.

With the help of the Consumers' Counsel Division of the Department of Agriculture and the Bureau of Home Economics, they kept records of their food purchases. They matched these against diets scientifically planned by the Department of Agriculture to see whether their families were getting all the vitamins, minerals, and other food nutrients they needed.

They soon were able to spot deficiencies in their diets. At meetings held once each week, diets of each of the members were discussed and suggestions made for improving them.

The Consumers' Counsel is ready to help consumers in other parts of the country to keep a record of their diets as a beginning toward finding out how they compare with scientifically planned meals. Just write for a free copy of the "Chart to Record Your Weekly Food Purchases" available from the Consumers' Counsel Division of the Department of Agriculture, Washington, D. C. You will need one copy for each member of your group. You will also need a copy of "Diets to Fit the Family Income," free from the Office of Information, Department of Agriculture, Washington, D. C.

With the first bulletin, each member can keep a complete record of his food purchases over a period of a week, listing the kinds of food, the quantity purchased, and the cost. He also sets down a record of the number of persons eating at each meal during the week.

At the end of the week, the diet for that period is matched against diets listed in the second bulletin, "Diets to Fit the Family Income." This bulletin sets up model diets for families of different sizes and incomes.

Families getting too many starches and not enough green vegetables, for example, will be able to correct their food purchases to fit the tested diets. And families spending too much on costly foods may find that they can get better diets while actually cutting down on their food purchases.

PASTEURIZED VS RAW MILK

It's always safer to buy pasteurized milk rather than raw milk, advises the Consumers' Counsel of the AAA.

The milk experts in the Department of Agriculture, and in the United States Public Health Service, say you can never be sure that milk is safe unless it has been properly pasteurized. Even certified raw milk, which is as safe as any raw milk can be, may carry dangerous germs. Every year from 30 to 50 epidemics are reported of diseases carried by raw milk.

Pasteurization — properly done — kills all the harmful bacteria in milk. Buying raw milk and then boiling it as a safety measure is all right when you can't buy milk already pasteurized. But many people don't like the taste of boiled milk. Pasteurization, if done correctly, will not affect the taste of milk.

Remember that pasteurized milk has just as much food value as raw milk.

Pasteurization is not a substitute for clean, sanitary dairies and farms. If you want to know how your milk

supply stacks up against scientific standards for cleanliness and safety, read the leaflet called "What Every Person Should Know About Milk." It is free from the United States Public Health Service, Washington, D. C.

Milwaukee Post Again Under New Management

MILWAUKEE, Wis. — The Milwaukee Evening "Post," which for the past year had been America's only labor-owned daily, passed into the hands of the employees last week.

The "Post" is successor to the Milwaukee "Leader," former Socialist daily. It was acquired 15 months ago by the Federated Trades Council, A. F. of L. Central body, but the council decided to go out of the publishing business.

It transferred ownership and control to the employees, who set up an association to operate the paper, which, they said, would be "liberal and independent, and dedicated to the defense of human rights and the principles of a more abundant life."

Jugoslavia Bans Masons

A decree banning all activities of the Masonic order was issued by the Yugoslav government recently. Masons are considered arch-enemies of fascism in Italy, and the new ruling may be intended to please Italy.

Trial in France Following Capitulation

Mismanagement, incompetence, anti-nationalism and disloyalty are some of the charges the new National Supreme court, set up by Marshal Henri Petain's government, will level against those who are being held accountable for tangling France up in a disastrous war.

Included are those who are responsible for preparing, conducting and prolonging the war.

Many of the cabinet officers and diplomats in government positions on Sept. 3, 1939, are reported scheduled for trial by the Petain government.

Lady Astor's Horses

Although hundreds of refugee children were left of the docks, room was found to ship four of Lady Astor's race horses to this country, for which she is reported to have paid \$400 for the shipment of each horse.

HE MAY NOT BE A FASCIST, But—

"Draft the relievers," cries Colonel McCormick in his Chicago "Tribune." That's a lovely idea. Let the unfortunate poor do the fighting, while the fortunate rich remain at home and preach patriotism!

The Colonel never did a real day's work in his life. He inherited his wealth, including the newspaper which he uses to spread his particular brand of propaganda throughout his section of the country. We do not say the Colonel is a Fascist, but he certainly has no conception of the meaning of American democracy.

A \$12,000,000 pipe line 260 miles long has been constructed by an American company to convey oil from the Catatumbo oil fields in the interior of Colombia to tidewater.

Socialists Help Reorganize Workers Security Federation

CHICAGO.—The Workers Security Federation U. S. A., which Socialists helped to found in the national capital in June last year in order to bring together independent unemployed and relief workers' organizations and sections of the Workers Alliance, which had broken away from the Communist dominated national center, has apparently successfully reorganized just as the Workers Alliance received the last blow of discredit with the resignation of Dave Lasser.

"The Federation," Arthur G. McDowell, National Labor Secretary of the S. P., reports, will seek to survive thru the forthcoming difficult period by diversity of organization, emphasizing not only WPA (soon to be integrated with military machine and largely eliminated) and relief workers and clients, but old age beneficiaries and fraternal and other labor sympathetic groups and their auxiliaries.

"Socialists must do their part to build and retain a progressive pro-labor organization of unemployed," McDowell stated.

Dave Lasser, who recently began organizing a new group of the unemployed after breaking with the Communists, has made repeated approaches to the officers of the Workers Security Federation, urging them to "join him." He likes the name of the Workers Security organization, and needs politically trained people to build his new organization for him now that he is at outs with the Communists.

Lasser is conducting a straight "red baiting" and "flag waving" campaign in the partially wrecked structure of the Workers Alliance with outright appeals to "patriotism." He is concentrating and placing his

main hope on the small town locals of the Alliance on the probably sound theory (1) unemployment among relatively solid working class elements will continue there on a considerable scale long after the unemployed organizations in the bigger city communities have had their main elements reduced to the old, the sick, the very young and the least competent or most demoralized workers, (2) that the Alliance in these towns where it has very frequently been the only active labor movement outside of possibly an occasional hod carriers and common laborer's union of the A. F. of L. was more solidly based and (3) the Communists can be most easily driven out and underground and kept out in the future by this patriotic appeal in the small town community.

Socialists must keep in mind Lasser's complete subservience to the Communists in the Alliance from 1937 forward, and see that key people understand this. If Lasser, through his own and his allies' efforts, accumulates a formidable organization it may well be necessary in some future period to work with him. Right now every Socialist must direct all his efforts in this field to organizing and building the Workers Security Federation U. S. A. not neglecting in the process the important work of Socialist education and organization among the unemployed, organized and unorganized who can surely feel the logic and need of the Socialist program as presented to the entire nation through this 1940 campaign. Please notify the national labor secretary at Chicago (549 W. Randolph St.) of the present situation of unemployment organization in your community.

CIO Opposes Conscription Asks For Jobs

WASHINGTON.—CIO Pres. John L. Lewis added the voice of his organization to the growing opposition to the pending conscription bill July 29 in a letter to Rep. Andrew May (D.), Ky. and Sen. Morris Sheppard (D.), Tex. chairman of the house and senate military affairs committees.

"I have carefully canvassed our organizations and find that the consensus of opinion is in fundamental opposition to this measure," Lewis wrote.

He recalled that the CIO "has pledged its full support to a program for meeting the needs of national defense of this country."

"However," he added, "we are firmly of the opinion that national defense can not and must not be based upon the destruction or curtailment of our basic democratic institutions.

ECONOMIC DISLOCATION

"Compulsory conscription in time of peace, as provided for in the above legislation, involves a very definite departure from the basic principles of the constitution of the United States and the declaration of independence.

"Compulsory conscription would necessarily result in tremendous dislocations among the lives of millions of individuals in industry and in communities throughout our country. Basic civil liberties, including freedom of speech and freedom of press and freedom of individual initiative and enterprise would be seriously threatened.

THE SECRETARY'S LAMENT

MABEL FISHER, Kingston, N. Y.

If a secretary writes a letter, it's too long,

If she sends a postal, it's too short,

If she doesn't send a notice, she's lazy,

If she attends a committee meeting,

she's butting in,

If she stays away, she's a shirker,

If she duns the members or dues,

she's insulting,

If she fails to collect, she's slipping,

If she asks for advice, she's incompetent,

If she doesn't, she's bullheaded,

If she writes her reports complete,

they're too long,

If she condenses them they're incomplete,

If she talks on a subject, she's trying to run things,

If she remains quiet, she's lost interest in the meetings,

Askes to ashes,

Dust to dust,

If others won't do it,

The secretary must.

An attachment for stable tennis boards that enables a player to practice strokes and have the balls returned to him has been invented by a Massachusetts man.

"Democracy, which we are seeking to defend and preserve, must offer its own way of life to combat the forces which imperil civilization today.

UNANIMOUS OPPOSITION

"Consideration of national defense cannot be restricted to the needs of our armed forces. The problems of unemployment, security for our elder citizens, the health needs of our lower income groups, and the preservation of civil liberties are of equal importance in our struggle to maintain democracy."

Lewis's letter was made public after a conference with Sen. Burton K. Wheeler (D), Mont., a leader of the non-interventionists in the senate.

Hearings before the senate military affairs committee disclosed virtually unanimous opposition to the conscription measure from liberal and labor groups.

DAILY WORKER DONS NEW MASK

The Daily Worker, chief Communist organ in the United States, has been "sold." Announcement was made last week that it is no longer the official organ of the Communist Party but the property of the "Freedom of the Press Company," owned by three nice ladies. The new "owners" announced they would entrust its management to an executive board, headed by Louis F. Budenz, one of the Daily Worker's chief hatchet men, and two others, including Ben Davis, Jr., Moscow's editorial commissar in the Daily Worker office.

The transaction pleases both Earl Browder, general secretary, and William Z. Foster, national chairman of the Communist Party. They announced that the party's national committee "heartily approved of the transaction," and that while the Communist daily organ will no longer be the official organ of the party, it would continue to receive "the wholehearted, continued and ever extending support" of the party.

Of course, the Daily Worker's new mask will not fool anybody. It will only serve as an additional demonstration of the contempt in which the Communists hold the intelligence of the public. The Communist Fifth Columnists actually believe that the public will be fooled by the transaction. The public remembers only too well that under the law the Daily Worker was recently compelled to register with the State Department as an agent of foreign interests, and that is how the public will continue to regard it. The cheap attempt at an allegedly clever disguise of this fact through the "sale" of the paper to stooges will hardly make an impression.

To all organized workers and to all people of intelligence the Daily Worker remains what it has always been: the enemy of the United States, the agent of Stalin and Hitler, the deadly foe of everything that spells democracy, liberty and true progress.—New Leader.